

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkninger om formål og bestemmelser:

Denne fredning indeholder ingen udtrykkelig formålsbestemmelse. Formålet må derfor udledes ud fra en fortolkning af fredningsafgørelsen. I dokumentet er de generelle bestemmelser fremhævet. Den fremhævede tekst er vejledende og er fremhævet som hjælp til læseren. Fredningens generelle bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Overfredningsnævnet:

Fredningsnævnet:

Kendelser:

Deklarationer:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

FREDNINGSNÆVNET >

FREDEDE AREALER

Kommune: Broager

Ejerlav: Broager

Matr.nr.: 142,143,145,146,
147,175 og 345

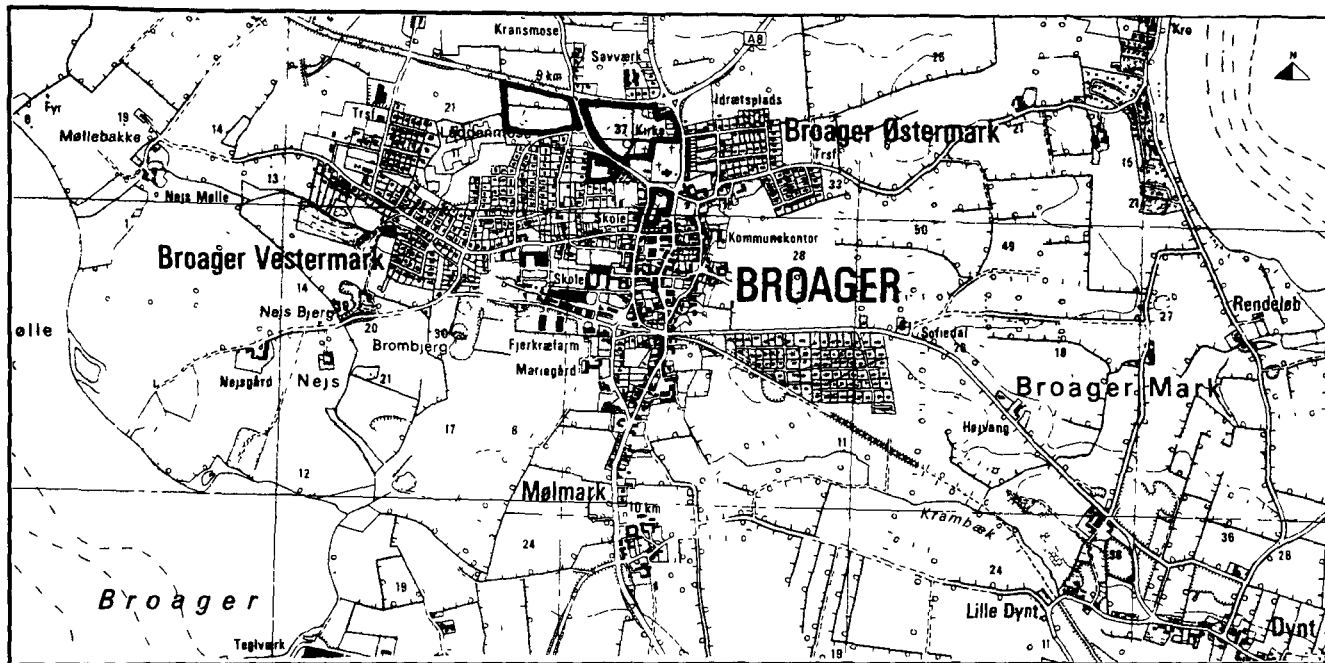
Lokalitet: Broager kirkes omgivelser.

J.nr.:

F.N.j.nr.: 26/50

O.F.N.j.nr.:

F.P.U.j.nr.: 540-91-1-75

Reproduceret af Sønderjyllands Amtsråd med tilladelse (A400/76) af Geodætisk Institut.

Kort nr.: 1211 I SV

Skala: 1:25.000

Bekendtgjort:

Sagsrejser:

Fredningsnævnets kendelsesdato: 22.8.1940
Fredningstilbud: 15.10.1951

Kort udarbejdet dato: 26.9.1977

Overfredn.nævnets kendelsesdato:

Kort revideret dato:

Arealstørrelse:

Ejerforhold: Menighedsrådet og kommunen.

Interessezone: Byzone

Påtaleret: Fredningsnævnet og
Menighedsrådet

Formål: Sikre kirkens frie beliggenhed.

Diverse: Matr.nr. 142: Sålange arealet administreres af de kirkelige myndigheder, træffer kirkeministeriet afgørelse om nyplacering af bygninger og beplantning.
Matr.nr. 175: Forbehold mod projekteret luftledning.

Indhold:

Arealerne må ikke bebygges eller beplantes med høj beplantning midlertidigt eller vedvarende. Der må ikke graves grus eller anbringes transformatorstationer, telefon- og telegrafmaster og lign. Der må ikke opsættes skure, udsalgssteder, isboder, vogne til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lign. skønhedsforstyrrende genstande.

U D S K R I F T

af

Forhandlingsprotokollen for Fredningsnævnet for
Sønderborgs Amtsrædsreds.

F R E D N I N G S - D E K L A R A T I O N .

I Erkendelse af Broager Kirkes usædvanlige Betydning for Landskabet og af den betydelige landskabelige Værdi, som maa tillægges det uhindrede Udsyn til Kirken, der hæver sig stolt og frit over Egnen og sees viden om, samt i Erkendelse af, at disse Værdier bør bevares, træffer undertegnede Menighedsraad for Broager Sogn paa Foranledning af Naturfredningsnævnet for Sønderborg Amtsrædsreds følgende Fredningsbestemmelser:

1.

De Nord og Nordvest for Kirken liggende Parceller af Broager Ejerlav og Sogn, nemlig:

- 1) Parcel 149/7, Kortblad 3, og 390/3 Kortblad 2, Art.146, indført i Tingbogen for Broager Bind I, Blad 15,
- 2) Parcel 337/3 og 400/3, Kortblad 2, henholdsvis Art.143 og 350, indført i Tingbogen for Broager Bind I, Blad 12, og
- 3) Parcel 87/3 (ved Østsiden af Broager-Skodsøl-Vejen), 85/2 og 86/2 (Vest for nævnte Vej), Kortblad 3, Art.145 og Parcel 92/32, 95/33 og 96/33 (Vest for ovennævnte Vej), Kortblad 3 Art.345, alle indført i Tingbogen for Broager Bind I, Blad 14, fredes mod Bebyggelse af enhver Art og mod høj Beplantning og andre Foranstaltninger, der kan virke skæmmende overfor Omgivelserne eller hindrende for Udsigten til Broager Kirke.

Dog maa der ske Bebyggelse med Villaer, bestaaende af een Etage med Kvist, men uden skæmmende Skure og Stænde, paa to Arealer af Parcel 149/7, Kortblad 3, Broager, nemlig:

- 1) et Areal langs med Vejen fra Broager til Smøl mellem Art. 352 og 383, Broager, begrænset mod Vest af en Linje, trukket fra det sydvestlige Hjørne af Art.352 (Pcl.132/7) til det nordvestlige Hjørne af Art.383 (Pcl.148/7) og
- 2) et Areal langs med Landevejen fra Frydendal til Egersund, -40-

fyrretyve - Meter bredt og 180 - eet Hundredefirsindstyve - Meter langt, maalt fra den vestlige Grænse for Art.352, dog at Arealets sydlige Grænse ikke maa overskride Udsigtslinjen fra det nordvestlige Hjørne ved Landevejen til Mindehøjen, og Arealets vestlige Grænse bliver herefter en fra dets nordvestlige Hjørne i sydøstlig Retning gaaende ret Linie. Planer og Tegninger til Bebyggelse samt Beliggenhedsplan skal godkendes af Fredningsnævnet for Sønderborg Amtsrads-kreds og Menighedsraadet for Broager Sogn, forinden Opførelsen af en Bygning begyndes.

2.

De til Salg fraskilte Parceller 148/7, Kortblad 3, Art. 145 og 439/4, Kortblad 2, Art.146, indførte i Tingbogen for Broager Bind I, Blad 15, hvoraf Parcel 148/7 ligger Nord for Kirken ved Broager-Smøl Vejen og Parcel 439/4 Vest for Kirken og Alderdomshjemmet, maa hver især kun bebygges med en Villa bestaaende af een Etage med Kvist, men uden skæmmende Skure og Stalde, idet dog Planer og Tegninger til Bebyggelse samt Beliggenhedsplan, forinden Opførelse af Bygningen finder Sted skal godkendes af Fredningsnævnet for Sønderborg Amtsrads-kreds og Menighedsraadet for Broager Sogn. Parcellerne fredes mod enhver anden Bebyggelse og endvidere mod høj Beplantning og andre Foranstaltninger, der kan virke skæmmende overfor Omgivelserne eller hindrende for Udsigten til Broager Kirke.

3.

Paataleret med Hensyn til denne Deklaration tilkommer Fredningsnævnet for Sønderborg Amtsrads-kreds og Menighedsraadet for Broager Sogn.

Menighedsraadet for Broager Sogn,

Broager den 22. August 1940.

Harald Rohleder m.fl.

.....

E k s t r a k t - A f s k r i f t .

S K Ø D E .

Undertegnede Broager Menighedsraad skøder og endelig overdrager til Broager Sognekommune følgende, Sognepræsteembedet for Broager Vestdistrikt tilhørende Arealer:

Art.Nr.389, stor 3076 m², Broager Ejerlav og Sogn, indført i

Tingbogen for Broager Bd.I, Bl.15, der udlægges som Byggegrund for et Alderdomshjem, og

Art.Nr.390, stor 1013 m², Broager Ejerlav og Sogn, indført i

Tingbogen for Broager Bd.I, Bl.15, der udlægges som offentlig Vej og optages paa Broager Kommunes Bivejsfortegnelse.

Arealerne, der tilsammen udgør 9089m², overdrages vederlagsfrit paa følgende Betingelser:

.....

3) De overdragne Arealer Art.389 og 390 samt det Broager Sognekommune tilhørende Grundstykke, den saakaldte Skolelod, indført i Tingbogen for Broager Bind IV, Blad 194, Art.Nr.147, 342, 343 og 344, Broager Ejerlav og Sogn, bestaaende af Parcellerne 394/130, 131, 395/132, 392/3 og 393/03, Kortblad 2, Kortdistrikt Broager, fredes imod Bebyggelser af enhver Art og imod høj Beplantning og andre Foranstaltninger, der kan virke skæmmende overfor Omgivelserne eller hindrende for Udsigten til Broager Kirke. Det bemærkes dog, at der er tilladt Opførelse af et Alderdomshjem efter forevist Tegning i det sydøstlige Hjørne af den overdragne Parcel 437/4 Art.389 i en Afstand af 65 m fra Parcellens østlige Skel og med Bygningens svdøstlige Hjørne 24 m fra det sydlige Skel. Paataleberettiget er Broager Sogns Menighedsraad, Kirkeministeriet og Naturfredningsnævnet for Sønderborg Amtsradsreds.

Denne Fredningsbestemmelse vil være særskilt at tinglyse som servitutstiftende paa de fredede Arealer.

.....

Broager, den 11.September 1939.

Som Erhverver:

I Fuldmagt for Broager Sogneraad
sign. C.Jessen

Som Overdrager:

I Fuldmagt for Broager Sogns
Menighedsraad

P.M.V.

Harald Pahlsson

Approberes. Kirkeministeriets Godkendelse er meddelt ved
Skrivelser af 12. Juli 1938 og 10. Maj 1939 - U.302.

Haderslev Stiftsøvrighed, den 23. December 1939.

(Segl)

Lundby

C.M.Noack

Begæres tinglyst

a) som Adkomst for Broager Sognekommune med Hensyn til Art. Nr. 380
og 390,

b) som servitutstiftende med Hensyn til Fredningsbestemmelser

der paalægges de i Skødet nærmere betegnede Arealer.

Samtykke-Erklæring fra Sønderborg Amtsraad vedlægges.

Broager Sogneraad, den 27. December 1939.

C. Jessen

.....

Lyst Tingbog: Broager Bd. IV, Bl. 194, Akt. Skab II²

som servitutstiftende Afd. II Nr. 1 den 20. Januar

Udskrift af Broager Sogneraads Forhandlingsprotokol og

Sønderborg Amtsraads Samtykke af 31.1.1939 er forevist.

(Segl)

Bill

Tingbogsfører /Bøvadt

.....

DEKLARATIONER>

Justitsministeriets genpartpapir. Til fortsættelse af dokumenter. 15/10 51

Ejerlav : Broager
 bind I, blad 45, ANMELDER: Fredningsnævnet for Sønderborg
 art.nr. 142, Broager sogn. amtsrådsreds.

Fredningstilbud

Dommeren
 Sønderborg

Undertegnede menighedsrådet for Broager sogn tilbyder herved som ejer af ejendommen indført i tingbogen for Broager bind I, bl. 15, art.nr. 146, Broager ejerlav, Broager sogn, at lade nedennævnte areal af art.nr. 146 frede:

Arealet beskrives således:

Parcel nr. 697/222, kortblad 6, Broager (Byparken).

Fredningen har følgende omfang:

Arealerne må ikke bebygges midlertidigt eller vedvarende, ligesom der heller ikke må graves grus eller anbringes transformatorstationer, telefon- og telegrafmaster og lignende, derpå ej opsættes skure, udsalgssteder, isboder, vogne til beboelse eller opbevares redskaber eller lignende skønhedsforstyrrende genstande.

Så længe det pågældende areal administreres af de kirkelige myndigheder, træffer kirkeministeriet dog efter indhentet erklæring fra fredningsnævnet afgørelse om nyplacering af bygninger på det nævnte areal og tillige om selve byggeplanen for disse samt angående beplantning af arealet af hensyn til evtl. fremtidig inddragning under kirkegården.

Før fredningen kræver jeg ingen erstatning;

Jeg er indforstået med, at ovenstående fredningstilbud tinglyses på min ovennævnte ejendom, dog uden udgift for mig.

Påtaleberettiget i henhold til foranstående er fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds og Broager menighedsråd hver for sig.

Erklæringen afgives under forbehold af kirkeministeriets godkendelse.

Idet fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds modtager og godkender foranstående fredningstilbud bestemmes det, at tilbudet skal tinglyses som servitut på ejendommen indført i tingbogen for Broager bind I, blad 15, artnr. 146, Broager ejerlav og sogn, areal ifl. tingbogen 245 ha, 1139 m².

Det fredede areal ses på vedlagte kort, af hvilket en genpart bedes henlagt til akten.

Servituten er oprykkende i videst muligt omfang.

Med hensyn til foranstående servitutter, byrder eller pantehæftelser af enhver art henvises til vedhæftede tingbogsattest.

SOM EJER: Broager, den 7.VIII, 1951.

P.M.V. Harald Rohleder.

Fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds.

den 15.okt. 1951.

Indført i dagbogen for retskreds nr. 93 og 94.

Sønderborg købstad m.v. og Als herreder.

Sønderborg, den 29. decbr. 1951- dagbog nr. 4258.

LYST - Tingbog - Broager bind I, blad 15, akt.skab C.I¹
afd.II. nr. 15.

Kirkeministeriets skrivelse af 5/XI.1951 forevist og
udskrift af menighedsprotokollen af 21.7.1951 er forevist.

Bøwadt.
tingbogsfører / D. Philipsen.

gebyrfri L.140/35.

§ 14 - 2 kr.

dagbog 4258.

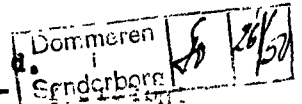
DEKLARATIONER>

Justitsministeriets genpartpapir. Til fortsættelse af dokumenter.

Ejerlav : Broager
bind IV, blad 175.
art.nr. 175- Broager sogn.

ANMELDER:
Fredningsnævnet for Sønderborg
amtsrådsreds;

F r e d n i n g s t i l b u d

Undertegnede Broager sognekommune tilbyder herved som ejer af ejendommen indført i tingbogen for Broager bind IV, blad 125, art.nr. 175 af Broager ejerlav og sogn, at lade nedennævnte areal af art.nr. 175 frede.

Aralet beskrives således:

Parcel nr. 391/222, kørtblad 6, Broager (den tidligere markedsplads) og parcel nr.667/236, samme kortblad (vej ved kirkegården).

Fredningen har følgende omfang:

Arealerne må ikke bebygges midlertidigt eller vedvarende, ligesom der heller ikke på arealerne må graves grus eller anbringes transformatorstationer, telefon- og telegrafmaster o.l., derpå ej opsættes skure, udsalgssteder, isboder, vogne til beboelse eller foretages opbevaring af redskaber eller lignende skønhedsforstyrrende genstande.

Med hensyn til parcel nr. 391/222 tages forbehold for så vidt angår en projekteret luftledning, der kræver anbringelse af to lysmaster.

For fredningen kræver jeg ingen erstatning.

Jeg er indforstået med, at ovenstående fredningstilbud tinglyses på min ovennævnte ejendom, dog uden udgift for mig.

Påtaleberettiget i henhold til foranstående er fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds og Broager menighedsråd hver for sig.

Erklæringen afgives under forbehold af samtykke fra Sønderborg amtsråd.

Idet fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds modtager og godkender foranstående fredningstilbud bestemmes det, at tilbudet skal tinglyses som servitut på ejendommen indført i tingbogen for Broager bind IV, blad 175, art.nr. 175, Broager ejerlav og sogn.

Det fredede areal ses på vedlagte kort, af hvilket en genpart bedes henlagt til akten.

Servitutten er oprykkende i videst muligt omfang.

Med hensyn til foranstående servitutter, byrder eller pantehæftelser af enhver art henvises til vedhæftede tingbogsattest.

SOM EJER : Broager, den 15. novbr. 1951.

BROAGER SOGNERÅD.

Efter fuldmagt fra sognerådet:

C. Nicolaisen;

Fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds, den 17. dec. 1951.

A. Blæhr. / J.J.Bek.sekr.

Der vides fra amtsrådets side intet at erindre imod, at de foran nærmere beskrevne arealer belægges med fredningsser-
vitut.

SØNDERBORG AMTSRÅD, den 5. december 1951.

Refslund-Thomsen.

Indført i dagbogen for retskreds nr. 93, og 94,

Sønderborg købstad m.v. og Als hreder.

Sønderborg, den 29. decbr. 1951 - dagbog nr. 4259.

LYST Ting - Broager bind IV, blad 175, akt skab U.I.²

Udskrift af Broager sognekommunes protokol af
15.XI.1951 er forevist.

B. Bøwadt.

Tingbogsfører: / D. Philipsen.

Gebyrfri L.140/35.

§ 14 2.kr.

dgb. 4259.

KORT>

Art. 175, 325, 380, 381, 382, 390 (Bd IV Bl. 175) tilhører Broager Sognekommune.

Kortblad 3

Kortblad 6

Kortblad 2

Signaturforklaring

- Artikelskel
- Ejendomsskel
- Kortbladgrænse
- Kortdistriktgrænse
- Total fredet Areal
- Betinget fredet ---

De i Henhold til Kændelse ved Broager Kirke fredede Arealer er paa nærværende Afrids skraveret med Rødt og Grønt.
Sønderborg i Januar 1948

A. Müller
Amtslandinspektør.

Afrids efter Matrikulkortet

omfattende

en Del af Broager Ejerlav (Lingbøge Bind Blad)

Broager Sogn, Sønderborg Amtsradsreds

der ifølge Matrikulens Dokumenter tilhører

Kortdistrikt: Broager.

Kortblad: 2 og 3.

Maalestoksforhold ca. 1: 2000

E. J. Nr. 27/1948.

Gebyr: Kr. 33.30

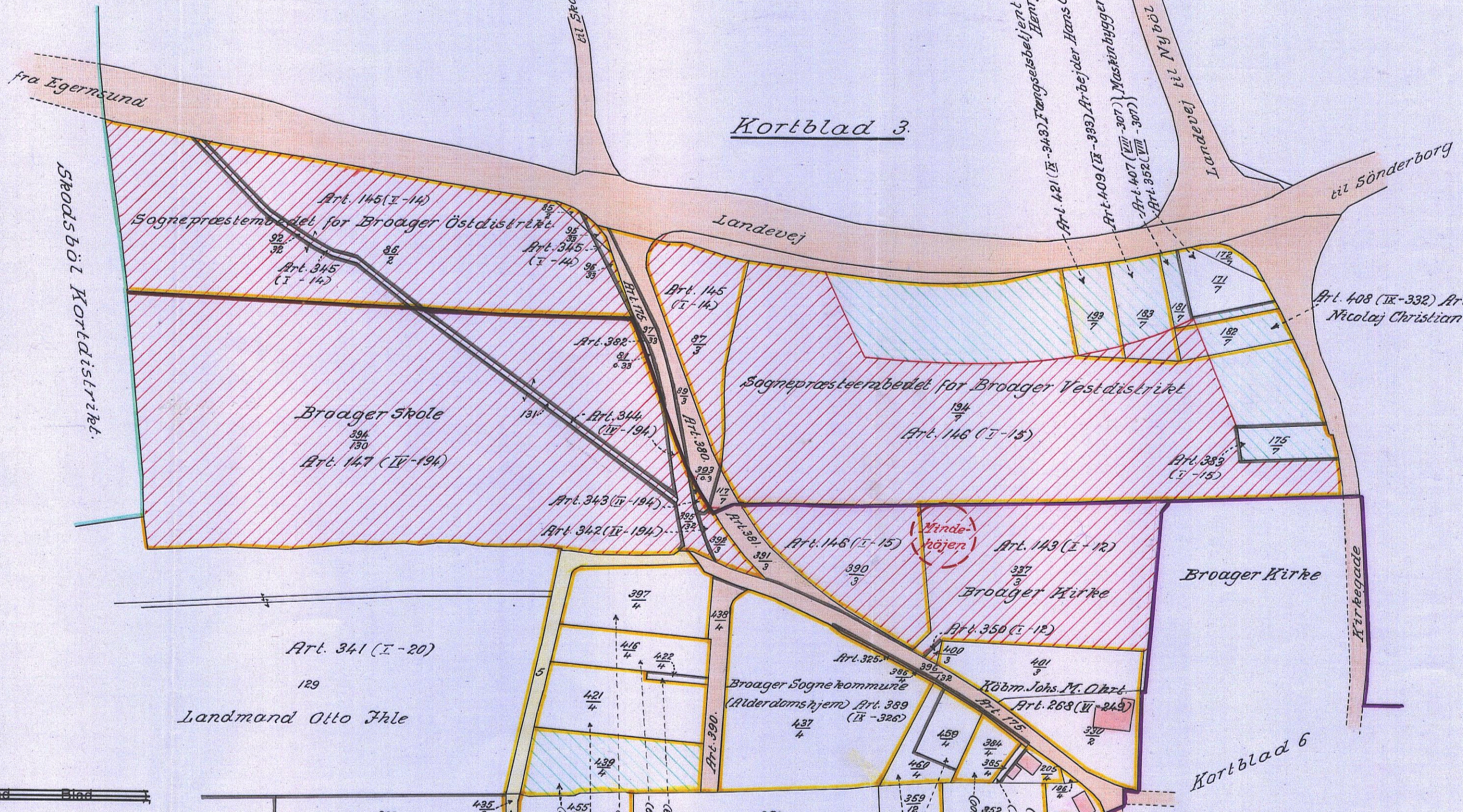
Form. Nr. 5 c

Amtslandinspektøren

Sønderborg, den 8. Januar 1948.

A. Müller

lee

Nordschleswigsche Gemeinde der evangelisch-lutherischen Landeskirche Schleswig-Holstein i Tinglev. Art. 37 (II-112)

Broager Trævarehandel og Trævarefabrik P/S Art. 402 (IX-330)

Postpakkemester Jens Gregersen. Art. 375 (IX-316)

Kommunestretor Christian Skjold. Art. 348 (VIII-305)

Fru Christine Weber. f. Clausen Art. 308 (VIII-309)

Art. 376 (VIII-309)

Murermester Peter Petersen Art. 417 (VIII-306)

Art. 349 (VIII-306)

Malmester Christian Mathiesen. Art. 323 (VIII-300)

Fru Margrethe Marie Sydow. f. Petersen Art. 324 (I-85)

Art. 174 (I-85)

Syerske Frk. Marie Cathrine Hansen. Art. 89 (IX-92)

Art. 409 (IX-333) Arbejder Hans Chr. Sørensen

Art. 407 (VIII-307)

Art. 352 (VIII-307)

Art. 408 (IX-332) Arbejder Nicolaj Christian Petersen.

Art. 409 (IX-333) Arbejder Hans Chr. Sørensen

Art. 407 (VIII-307)

Art. 352 (VIII-307)

Art. 408 (IX-332) Arbejder Nicolaj Christian Petersen.

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

U d s k r i f t
af

forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådsreds.
III/222.

År 1963 den 22. juni holdt nævnet, bestående af formanden, dommer C.J.Petersen, det amtsrådsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Hans Christensen, Holballe og det kommunevalgte medlem, dr.med.H.Dirksen, Broager, møde, hvor da foretoges:

Fr.30/1963.

Ansøgning fra Broager Kirkeudvalg om tilladelse til fældning af træer ved kirken.

Der fremlagdes skrivelse af 6. marts 1963 fra Broager kirke- og kirkegaardsudvalg.

Stedet besigtigedes, hvorefter det vedtoges, at nævnet intet havde at erindre imod at hvert andet lindetræ ud mod Kirkegade blev fældet, og at de resterende træer blev beskåret, alt under forudsætning af, at beskæringen fandt sted på forstmæssig måde.

C.J.Petersen.

H.Christiansen.

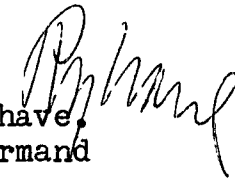
H.Dirksen.

/H.Lauritsen.
sekr.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Naturfredningsnævnet
for Sønderborg amtsrådsreds. , den 27. juli 1964.
P.N.V.

Ryhave,
formand

U d s k r i f t
af

forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet for Sønderborg amtsrådskreds.
III/221.

År 1963 den 22.juni holdt nævnet, bestående af formanden, dommer C.J.Petersen, det amtsrådsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Hans Christiansen, Holballe og det kommunevalgte medlem, dr. med. H. Dirksen Broager, møde, hvor da foretoges:

Fr. 111/1962. Ansøgning fra Broager borgerforening om tilladelse til opstilling af gadelamper på Parkvej i Broager langs parken.

Der fremlagdes skrivelse af 12. december 1962 med de deri ommeldte bilag.

Stedet besigtigedes, hvorefter det besluttedes at meddele den ansøgte tilladelse til opstilling af parklamper på Parkvej langs parken.

C.J.Petersen H.Christiansen. H.Dirksen.
/H.Lauritsen.
sekr.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Naturfredningsnævnet
for Sønderborg amtsrådskreds. ,den 27. juli 1964.
P.N.V.

Ryhave.
formand,

10 OKT. 1990

FREDNINGSNÆVNET FOR SØNDERJYLLANDS AMTS

Sydlige fredningskreds,

Dommerkontoret i Tønder.

Den 9. oktober 1990 foretog formanden, dommer S.A. Koustrup, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 59/90

Ansøgning fra Menighedsrådet i Broager om tilladelse til ændring af mandskabskur ved Broager Kirke på matr.nr. 145 Broager.

§ 34 - kirkefredning -

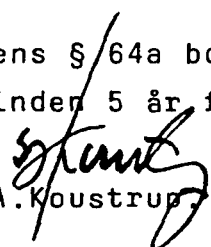
Der fremlagdes skrivelse af 4. oktober 1990 med bilag fra amtsrådet, j.nr. 8-70-52-6-507-1-90.

Det er oplyst, at det eksisterende mandskabs- og redskabsrum kun er på nogle få m², og at der ønskes en udvidelse bl.a. således, at der kan etableres baderum m.v.

Det fremgår af sagen, at de kirkelige myndigheder og amtsrådet har anbefalet det ansøgte.

Nævnet meddeler herved tilladelse til det ansøgte, jfr. de medsendte planer og kortbilag.

I medfør af naturfredningslovens § 64a bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dato.

S.A. Koustrup

/ha

SCANNET

Den 27. september 2004 kl. 11.45 afholdt **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt** møde på ejendommen Vesterbakke 21, 6310 Broager, med formanden, dommer Claus Kejser, det amtsrådsvalgte medlem Thomas Lauritzen, Christiansfeld, og det kommunalvalgte medlem Henning Jürgensen.

Der foretoges:

J.nr. 37/2004

Ansøgning fra advokat Poul Erik Hansen for Birgitte Sørensen om aflysning af servitut/ dispensation til udstykning og opførelse af hus på ejendommen matr.nr. 402 Broager, beliggende Vesterbakke 21, Broager kommune.

- § 50 -

For Sønderjyllands Amt mødte Mette Johannsen.

For Broager kommune mødte Lars Overgaard.

For Friluftsrådet mødte Martin Thomsen.

For Haderslev Stift mødte Margrethe Wind.

For Broager sogns menighedsråd mødte Preben Blomgren.

Advokat Poul Eriksen Hansen og Birgitte Sørensen var til stede.

Formanden redegjorde kort for fredningsbestemmelserne.

Arealet blev besigtiget.

Repræsentanterne fra Broager kommune, stiftet, menighedsrådet og Sønderjyllands Amt kunne tilslutte sig, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

Friluftsrådet havde ingen bemærkninger.

Ingen af repræsentanterne fra Amtet eller kommunen tilkendegav overvejelser om at rejse fredningssag med henblik på revision af fredningsbestemmelserne.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Ved den tinglyste deklaration har den til enhver tid værende ejer forpligtet

sig til, at der på matr. nr. 402 kun må bygges en villa. Deklarationen er en fortsættelse af en kirkeomgivelsesfredning for Broager kirke. I forbindelse med fredningen forbeholdt menighedsrådet sig at udstykke og frasælge nogle grunde, bl.a. med vilkår om begrænsninger i bebyggelsen af disse.

Grunden har efter det oplyste et areal på 2.725 m². Ingen af de mod nord, vest eller syd beliggende ejendomme, der er bebygget med villaer, er omfattet af en kirkeomgivelsesfredningen. Dette er derimod tilfældet for ejendommen øst for matr. 402, men på denne er i dag opført et plejehjem. Udsigten til kirken er derfor meget begrænset. Matr. nr. 402 skråner temmelig meget mod vest, og fra den del, der agtes frastykket, er der derfor ikke indblik til/fra kirken.

Under de foreliggende ganske særlige omstændigheder vil Nævnet være indstillet på efter fremsendelse og godkendelse af konkret projekt at meddele dispensation til opførelse af et hus til helårsbeboelse på den vestlige del af matr.nr. 402 Broager, der agtes frastykket.

Claus Kéjser

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

4 FEB, 2005

Setoff
SCANNET

Den 2. februar 2005 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 37/2004

Ansøgning fra advokat Claus Plum på vegne Inge og Morten Bock om dispensation til opførelse af hus til helårsbeboelse på den vestlige del af matr.nr. 402 Broager, nu udstykket som matr.nr. 1481, smst.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse modtaget den 1. december 2004 fra advokat Claus Plum med bilag.

Endvidere fremlagdes skrivelse af 8. december 2004 fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 8-50-1-04-1248, skrivelse af 15. december 2004 fra Broager sogns menighedsråd og skrivelse af 17. januar 2005 fra Haderslev Stift.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Henning Jürgensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af en kirkeomgivelsesfredning for Broager kirke. Efter deklARATIONEN må der på matr.nr. 402 Broager kun bygges én villa. Under en besigtigelse den 27. september 2004 konstaterede Fredningsnævnet, at der på ejendommen øst for matr.nr. 402 i dag er opført et plejehjem. Udsigten til kirken er derfor meget begrænset. Matr.nr. 402 skræner temmelig meget mod vest, og fra den del, der er blevet frastykket, er der derfor ikke indblik til/fra kirken. På den baggrund tilkendegav Nævnet at være indstillet på - efter fremsendelse af konkret projekt - at meddele dispensation til opførelse af et helårshus på den vestlige del af matr.nr. 402 Broager.

Haderslev Stift og Broager sogns menighedsråd, der har påtaleret efter deklARATIONEN, vil ikke modsætte sig en dispensation.

Sønderjyllands Amt har anbefalet en dispensation.

Ved brev modtaget den 28. januar 2005 har advokat Claus Plum oplyst, at hans klienter overvejer at reducere husets bruttostørrelse med ca. 20-30 m², men i øvrigt at fastholde dets ydre udformning.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

2007-1211/8-2001
77

Da et byggeri i overensstemmelse med de indsendte tegninger ikke kan antages at have betydning for indblikket til eller fra Broager kirke, vil en dispensation ikke være i strid med fredningens formål, hvorfor Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til det ansøgte.

Det bemærkes i den forbindelse, at en reduktion af bebyggelsen ikke giver grundlag for en ændret vurdering, såfremt byggeriets ydre udformning fastholdes.

Dispensationen kan ikke antages at være i strid med de forpligtelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejsler

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der videresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

SCANNET

19 APR 2006

Den 11. april 2006 behandlede formanden, dommer Claus Kejser, følgende sag på dommerkontoret:

J.nr. 6/2006

Ansøgning fra Sønderjyllands Amt, Vejevæsenet, om tilladelse til etablering af helleanlæg ved krydset Brovej/Solskrænten, Broager.

- § 50 -

Der fremlagdes skrivelse af 6. marts 2006 med bilag fra Sønderjyllands Amt, Planafdelingen, j.nr. 06/2974.

Det bemærkes, at sagen af Nævnet har været behandlet på skriftligt grundlag, og at det amtsrådsvalgte medlem, Thomas Lauritzen, og det kommunalvalgte medlem, Henning Jürgensen, har deltaget i afgørelsen.

Det fremgår af sagen, at Projekteringsafdelingen i Sønderjyllands Amt er ved at udarbejde et projekt for anlæg af kanalisering ved landevejen Brovej nord for Broager. Projektet omfatter ombygning af to kryds. Der skal anlægges to venstresvingsbaner og to helleanlæg ved Solskrænten og Skodsbølvej.

En mindre del af helleanlægget på Solskrænten er omfattet af deklaration af 22. august 1940 om fredning af Broager kirkes omgivelser.

Efter deklarationen må der ikke foretages bebyggelser eller høj beplantning eller andre foranstaltninger, der kan virke skæmmende overfor omgivelserne eller hindrende for udsigten til Broager kirke.

Menighedsrådet for Broager sogn har påtaleret efter deklarationen. Menighedsrådet har haft lejlighed til at udtale sig, men er ikke fremkommet med nogen bemærkninger.

Amtets planafdeling har anbefalet, at der meddeles dispensation.

FREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE:

Det projekt, der er forelagt Nævnet, må antages at være af så begrænset karakter, at det ikke vil få nogen skæmmende indflydelse på kirkens omgivelser. Da en dispensation derfor ikke er i strid med fredningens formål, meddeler Nævnet en sådan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Dispensationen er ikke i strid med de forpligtelser, der fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 66 bortfalder tilladelsen, såfremt den ikke er

SNS-171-20066
2

udnyttet inden 3 år fra dato.

Claus Kejsar

Afgørelsen kan inden 4 uger fra dens modtagelse indklages for Naturklagenævnet af ansøgeren og forskellige myndigheder. Først når det efter klagefristens udløb er konstateret, at afgørelsen ikke er indbragt for Naturklagenævnet, kan dispensationen udnyttes.

Klage skal indsendes skriftligt til **Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amt, Dommerkontoret, Kongevej 41, 6400 Sønderborg**, der vidresender klagen til Naturklagenævnet sammen med sagens dokumenter.

For klage skal betales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Når Naturklagenævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet, vil Naturklagenævnet opkræve gebyret hos klageren, og såfremt en fastsat betalingsfrist ikke overholdes, vil klagen blive afvist. Gebyret tilbagebetales, hvis klageren får helt eller delvist medhold.

/kb

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

11. maj 2009
Fredningssag 9/2009

Ansøgning fra Broager Menighedsråd om dispensation til at opføre et nyt mandskabs- og maskinhus samt at anlægge en materialeplads ved Broager Kirke. (J. nr. 9/2009)

Arkitekt Jakob Clausen, Voldgade 13, 6400 Sønderborg, har ved brev af 28. februar 2009 på Broager menighedsråds vegne fremsendt et revideret projekt til et mandskabs- og maskinhus, som menighedsrådet vil opføre på et areal nordøst for Broager kirke ud mod Kirkegade samt en materialeplads, som menighedsrådet vil anlægge på skråningen ned mod Brovej. På arealerne nord og vest for Broager kirke er der tinglyst fredningsdeklarationer for at sikre indsigten til og udsigten fra kirken. Det fremgår blandt andet af fredningsbestemmelserne, at arealerne ikke må ikke bebygges. Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde mandag den 27. april 2009, hvor nævnet tillige har foretaget fornyet besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Broager Menighedsråd dispensation til at opføre et mandskabs- og maskinhus samt at anlægge en materialeplads nord for Broager kirke, jf. afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund

Den 22. august 1940 pålagde Broager sogns menighedsråd arealerne nord og vest for Broager Kirke en fredningsdeklaration. Det hedder blandt andet i deklARATIONEN:

”...

I Erkendelse af Broager Kirkes usædvanlige Betydning for Landskabet og af den betydelige landskabelige Værdi, som maa tillægges det uhindrede udsyn til Kirken, der hæver sig stolt og frit over Egnen og sees viden om, samt i Erkendelse af, at disse Værdier bør bevares, træffer undertegnede Menighedsråd for Broager sogn på Foranledning af Naturfredningsnævnet for Sønderborg Amtsrådsreds følgende Fredningsbestemmelser:

De Nord- og Nordvest for Kirken liggende Parceller af Broager Ejerlav og Sogn, nemlig

....

fredes mod Bebyggelse af enhver Art og mod høj Beplantning og andre Foranstaltninger, der kan virke skæmmende overfor Omgivelserne eller hindrende for Udsigten til Broager Kirke..."

Det fremgår af fredningsdeklarationen, at der med Fredningsnævnets og menighedsrådets godkendelse kan opføres villaer på nærmere angivne parceller nord og nordvest for kirken.

Ved en deklARATION, der er tinglyst den 29. december 1951, blev Broager Bypark, art. nr. 146 Broager ejerlav, Broager, pålagt en kirkeomgivelsesfredning med forbud mod bebyggelse af arealet, såvel midlertidigt som vedvarende, ligesom der heller ikke må graves grus, anbringes transformestationer, telefon- og telegrafmaster og lignende på arealet. Det fremgår endvidere af fredningsdeklarationen, at der heller ikke må opsættes skure, udsalgssteder, isboder, vogne til beboelse eller opbevares redskaber eller lignende skønhedsforstyrrende genstande på det fredede areal.

I 2007 korresponderede Broager Menighedsråd med Stiftsøvrigheden om opførelse af et ny mandskabs- og maskinhus på arealet nord for Broager Kirke.

Den 11. oktober 2007 ansøgte arkitekt Jakob Clausen herefter Sønderborg kommune om tilladelse til at nedrive det eksisterende mandskabs- og maskinhus samt tilladelse til at opføre et nyt mandskabs- og maskinhus på parkeringsarealet umiddelbart udenfor kirkediget nord for kirken samt at anlægge en ny materialeplads i forbindelse med nybygningen.

Sønderborg Kommune forelagde ansøgningen for Fredningsnævnet, der ved en flertals afgørelse, truffet den 15. juli 2008, meddelte menighedsrådet afslag på ansøgningen.

Fredningsnævnets flertal har blandt andet anført følgende i begrundelsen for afslaget:

"...

Det kan på baggrund af Fredningsnævnets besigtigelse af arealerne nord for Broager Kirke og arkitekt Jakob Clausens visualisering af projektet lægges til grund, at udsigten fra nord mod kirken vil blive forringet i væsentlig grad, og at bygningen vil lukke for udsynet fra kirkegården mod nord, såfremt mandskabs- og maskinhuset opføres på det foreslåede sted nord for Broager Kirke.

Det er disse medlemmers vurdering, at der i kirkegårdens umiddelbare nærhed er alternative muligheder for placering af bygningen, blandt andet ved indkørslen til parkeringspladsen nordøst for kirkegården, hvor bygningen vil kunne opføres i

nærheden af nogle villaer, der allerede skjuler indsigten til kirken, eller nedenfor bakkedraget nord for kirken, hvor det er muligt at opføre en bygning orienteret nord-syd, så indsigten til og udsigten fra kirken ikke forringes.

Da den foreslåede placering af mandskabs- og maskinhuset således vil stride mod formålet med fredningen af Broager Kirkes omgivelser meddeler Fredningsnævnets flertal Broager Menighedsråd afslag på ansøgningen...”

Arkitekt Jakob Clausen udarbejdede herefter et revideret projekt til et mandskabs- og maskinhus samt en materialeplads, som menighedsrådet ville opføre på skråningen ned mod Brovej. Mandskabs- og maskinhuset samt materialepladsen var i sin udformning identisk med det oprindelige projekt.

Fredningsnævnet traf den 3. februar 2009 følgende afgørelse:

” ...

Arkitekt Jakob Clausen har udarbejdet et revideret projekt til et mandskabs- og maskinhus samt en materialeplads, der ifølge projektet skal opføres på skråningen fra parkeringspladsen nord for kirken ned mod Brovej og cirka 1,8 meter under niveauet for den oprindeligt foreslåede placering af bygningen. Det fremgår af projektet, at bygningens længderetning skal orienteres nord-syd, således at bygningen er vendt 90 grader i forhold til den oprindeligt projekterede bygning.

Det kan på baggrund af Fredningsnævnets tidligere besigtigelse af arealerne nord for Broager Kirke og arkitekt Jakob Clausens visualisering af det reviderede projektet lægges til grund, at indsigten fra nord mod kirken vil blive forringet, og at mandskabs- og maskinhuset i et vist omfang vil lukke for udsynet fra kirkegården mod nord, såfremt mandskabs- og maskinhuset opføres på det nu foreslåede sted, der er et opfyldt areal på skråningen ned mod Brovej.

Det er afgørende for Fredningsnævnets vurdering af ansøgningen, at indsigten til og udsigten fra kirken ikke forringes. Fredningsnævnet påpegede derfor i sin oprindelige afgørelse,

”at der i kirkegårdens umiddelbare nærhed er alternative muligheder for placering af bygningen, blandt andet ved indkørslen til parkeringspladsen nordøst for kirkegården, hvor bygningen vil kunne opføres i nærheden af nogle villaer, der allerede skjuler indsigten til kirken, eller nedenfor bakkedragen nord for kirken, hvor det er muligt at opføre en bygning orienteret nord-syd, så indsigten til og udsigten fra kirken ikke forringes.”

Fredningsnævnet finder i overensstemmelse med denne tilkendegivelse, at den forringelse af indsigten til og udsigten fra kirken, som det foreliggende projekt vil betyde, kan undgås

eller i hvert fald minimeres, såfremt taghældningen på mandskabs- og maskinhuset formindskes, taget udføres som listetækket tagpaptag, der farvemæssigt passer bedre til kirkens grå tag, og såfremt mandskabs- og maskinhuset opføres nedenfor skråningen nord for kirken og i niveau med Brovej, fordi skråningen med denne placering af mandskabs- og maskinhuset og med disse ændringer af projektet vil dæmpe den visuelle opfattelse af huset. På denne baggrund meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Broager Menighedsråd dispensation til at opføre et mandskabs- og maskinhus nord for Broager kirke og på arealet syd for Brovej ...”

I et brev af 26. februar 2009 til Fredningsnævnet meddelte Broager Menighedsråd, at menighedsrådet i stedet foreslår, at mandskabs- og maskinhuset opføres på parkeringspladsen umiddelbart nord for kirkegården, og at materialegården bygges umiddelbart vest for ejendommen matr. nr. 383 Broager by og ud mod skråningen ned mod Brovej.

I brevet har menighedsrådet anført blandt andet, at

”...

Vi er åbne over for, om huset skal ligge længst muligt ud til Kirkegade, eller om vi skal rykke det lidt længere mod vest. Vi er også åbne over for, om taget skal have samme hældning og laves af samme materiale som de andre huse ud til Kirkegade, eller om Fredningsnævnet evt. ønsker noget andet...”

Med brev af 28. februar 2009 fremsendte arkitekt Jakob Clausen en revideret tegning og visualisering, der viser mandskabs- og maskinhuset opført ud mod Kirkegade.

Husets udformning er identiske med de tidligere projekter til et mandskabs- og maskinhus ved Broager kirke.

Det fremgår af det tegningsmateriale, der var vedlagt den oprindelige ansøgning, at mandskabs- og maskinhusets længde er 31,08 meter, bredden 5,88 meter og højden cirka 6 meter.

Det fremgår af det reviderede projekt, at mandskabs- og maskinhuset skal opføres på parkeringspladsen nord for kirkegården og ud mod Kirkegade i en afstand af 8 meter fra gaden. Det fremgår endvidere af det reviderede projekt, at huset skal orienteres øst-vest og opføres parallelt med og i en afstand af 4 meter fra skellet mod ejendommen mod nord matr. nr. 383 Broager by, samt at maskinhuset afsluttes mod vest af en vaskeplads og en overdækket materialeplads. Det fremgår endelig af det reviderede projekt, at den egentlige materialeplads (materialegården), der måler 27 x 10 meter, skal anlægges vest for og i en afstand af 10 meter fra skellet til ejendommen matr. nr. 383 Broager by forskudt mod nord i forhold til mandskabs- og maskinhuset og med tilkørsel til materialepladsen fra vest.

I et brev af 2. april 2009 til Fredningsnævnet har Sønderborg kommune, Naturgruppen, anført blandt andet:

”...

Kommunen har efter møde med ansøger og arkitekt den 23. marts 2009 modtaget brev med fornyede tegninger og visualisering af nyt mandskabs- og maskinhus samt materialeplads ved Broager kirke den 31. marts 2009 på matr. nr. 1441. Kopi er vedlagt

Den 4. september 2008 er der ligeledes blevet søgt om at placere en ny mandskabs- og maskinhus på matr.nr. 1441 Broager. Denne placering har Sønderborg Kommune vurderet værende i strid med landzonebestemmelserne. 4 naboer havde fremsendt indsigelser, og den 15. juli 2008 gav Fredningsnævnet afslag til ansøgningen.

Placeringen af mandskabs- og maskinhuset er nu flyttet op til eksisterende parkeringsplads og rykket ud til husrækken mod Kirkegade. Højden på taget er blevet formindsket.

På et møde mellem ansøger og kommunen er det oplyst,

- at arbejdstilsynet kræver forbedrede forhold, hvorfor et nyt mandskabs- og maskinhus og materialeplads på matr.nr. 1441 er nødvendigt for kirkens drift.
- at kommunen vurderer, at bedste placering er ved husrækken ved Brovej.
- at ansøger antager det er for økonomisk uhensigtsmæssigt at opføre mandskabs- og maskinhuset i husrækken ved Brovej, og at der i øvrigt vil blive svært at få ind- og udkørselstilladelse ved Brovej pga. trafiksikkerhed.
- at ansøger har orienteret om fornyede tegninger til de af naboerne, der havde indsigelser til den tidligere ansøgning.
- at ansøger vil indgå aftale med nabo, Kirkegade 16, om ind- og udkørselsforhold.
- at ansøger vil omdanne eksisterende mandskabshus og materialeplads til parkeringsplads.

Det ansøgte kræver tilladelse efter § 35, stk. 1, i lov om planlægning. Kommunen kan først give tilladelse, når der er forløbet 2 uger efter, at naboer er orienteret om ansøgningen, jf. lovens § 35, stk. 4 og 5. Dette er endnu ikke sket.

Landzonebestemmelserne skal bl.a. virke for gennemførelsen af kommune- og regionplanen.

Broager Kirke med omgivelse ligger i et område D4, der i kommuneplan 2005 er udlagt til offentligt formål – kirke, park, grønt område. Det fremgår af ramme D4, at ”området skal friholdes for bebyggelse, der er placeret anderledes eller har større omfang end den eksisterende bebyggelse, bortset fra mindre bygninger, der er nødvendige for områdets anvendelse. Bebyggelse placeres således at genevirkninger i forhold til anden bebyggelse og omgivelser undgås. Området overføres til byzone.

I Regionplan 2005, retningslinie 5.6.9 – Kirkelandskaber – anføres, at der kun må etableres nye anlæg indenfor

kirkelandskabet, hvis anlægget ikke visuelt slører eller forringer indblikket til kirken eller virker forstyrrende på kirkens nære omgivelser.

Fredning

Der er på arealer vest og nord for kirken tinglyst fredningsdeklarationer, for at sikre indsigten til og udsigten fra kirken.

Naturbeskyttelsesloven

Byggeriet ligger endvidere inden for skovbyggelinien og kræver dispensation fra § 17 i lov om naturbeskyttelse. Bestemmelsen har bl.a. til formål at varetage hensynet til vilde dyr og planter og at sikre skovens værdi som landskabelementer.

Kommunen vurderer, at en tilladelse til at opføre en mandskabsbygning med materialeplads er i overensstemmelse med kommuneplanens rammer, såfremt anlægget kan indpasses i området uden at medføre gener i forhold til anden bebyggelse og omgivelserne.

Broager Kirke ligger højt placeret i landskabet, og med sin krans af høje lindetræer synlig over store afstande. I det kuperede landskab med de mange udsigtspunkter er der indblik til den markante kirke fra såvel nord, syd, øst og vest.

Særlig anføres i såvel fredningskendelsen som i Sønderjyllands amts registrering af kirkernes omgivelser, det indblik til og udsyn fra Broager Kirke, der er fra nordvest – fra den fredede smølvold. Herfra ses kirken liggende åbent i landskabet på toppen af den markante kirkebakke.

Udtalelse

På baggrund af ovenstående vurderer Sønderborg Kommune, at en tilladelse til det ansøgte, ikke er i strid med landzonebestemmelsernes formål, idet Kommunen vurderer, at fornyede tegninger og visualiseringer er tåleligt i forhold til det indblik til og udsyn fra Broager Kirke, der er til og fra - særligt - smølvold. Kommunen vurderer, at placering og udformning af mandskabs- og maskinhus samt materiale plads er indpasset i området, uden at det medfører gener i forhold til anden bebyggelse i omgivelserne. Kommunen ser positivt på, at mandskabs- og maskinhuset i sin udformning afspejler benyttelsen af huset. Kommunen vil stille vilkår til materialevalg og højde på hegnet, der opsættes rundt om materialepladsen. Kommunen vil også stille vilkår om, at der etableres en parkeringsplads, hvor der nu er mandskabshus og materialeplads, og at ind- og udkørselsaftale mellem naboen, Kirkegade 16, overholdes. Kommunen vurderer desuden, at der kan gives en dispensation fra skovbyggelinien til det ansøgte.

Med brev af 14. april 2009 har arkitekt Jakob Clausen fremsendt en revideret tegning og visualisering.

Det fremgår af den reviderede tegning, at mandskabs- og maskinhuset er rykket frem mod Kirkevej, således at afstanden fra huset til vejen er reduceret til 3 meter. Det fremgår endvidere af tegningen, at vaskepladsen nu er adskilt fra mandskabs- og maskinhuset, og at adgangen til vaskepladsen sker fra arealet mellem mandskabs- og maskinhuset.

I fremsendelsesbrevet har arkitekt Jakob Clausen anført, at der er sket følgende ændringer i projektet i forhold til de tegninger, der var vedlagt brevet af 26. februar 2009:

”...

Taghældningen er ændret fra 45 grader til 30 grader, og tagbelægningen er ændret fra røde vingetegl til tagpap med listedækning.

Bygningen er rykket længere mod øst, og afstand til naboskel er ændret fra 3 meter til 4 meter.

Foranstående ændringer er i det væsentlige foretaget for at klokkestablen ligeledes i sin helhed kan ses fra Smølvold...”

I en mail af 16. april 2009 til Fredningsnævnet har Miljøcenter Ribe anført blandt andet:

”...

Fredningsnævnet har den 10. marts 2009 anmodet om Miljøcenterets evt. bemærkninger til arkitekt Jacob Clausens reviderede projekt for et nyt mandskabs- og maskinhus nord for Broager Kirke, hvor mandskabs- og maskinhuset er placeret på det nuværende p-areal nord for kirken med syd for parcelhusene på vestsiden af Kirkegade.

Miljøcenteret kan til det ny projekt bemærke, at indsigten til kirken fra Kirkegade øst for kirken vil blive påvirket (reduceret) på en mindre strækning af måske 10-20 m i Kirkegade ud for østgavlen af den ønskede bygning afhængigt af østgavlens konkrete placering. Der henvises til vedlagte luftfoto med markering af området ud for øst-gavlen, hvor indsigten kan blive reduceret.

...

Indsigten til kirken og klokkestablen vil næppe blive påvirket (reduceret) på Brovej, idet nybyggeriet væsentligst kommer til at ligge bag eksisterende bebyggelse og mellem denne og kirken bl.a. pga. højdeforskellen fra Brovej til kirken. Fra området nord for Brovej ved Smølvold vil byggeriet afhængigt af taghøjden kunne påvirke indsigten til den østlige del af kirken og klokkestablen idet nybyggeriet ønskes placeret på et

areal der ligger ca. 5 meter nøjere end byggeriet ved Brovej. Smølvold er ca. 46 meter over havet, kirken og klokkestabelen er beliggende 38-40 meter over havet og nybyggeriet ønskes placeret mellem 36 og 38 meter over havet. Tankstation/værksted ved Brovej er bygget på et areal ca. 32 meter over havet.

Den indsigtsmæssige påvirkning af det 10. marts 2009 fremsendte forslag er væsentligt reduceret set i forhold til det oprindelige projekt...”

I et brev af 17. april 2009 til Fredningsnævnet har Haderslev Stiftsøvrighed anført:

”...

Stiftsøvrigheden har forelagt det modtagne materiale angående ovennævnte sag for Kgl. bygningsinspektør Niels Vium og kirkegårds konsulent Preben Skaarup, og kopi af Kgl. bygningsinspektørs udtalelse vedlægges. Kirkegårds konsulentens udtalelse er endnu ikke modtaget. I henhold til Kgl. bygningsinspektørs bemærkninger kan Stiftsøvrigheden meddele, at der ingen bemærkninger er til, at der meddeles Broager sogns menighedsråd dispensation til projektets gennemførelse. Det vil være Stiftsøvrighedens anbefaling, at det undersøges, om materialepladsens hegn kan udformes så lavt som muligt og med en beplantning i form af hæk eller lignende beplantning. Haderslev Stift har nu modtaget revideret forslag af 30. marts 2009 til placering af nyt mandskabs- og maskinhus. Dette materiale er samtidig hermed sendt til konsulenterne til udtalelse. Når disse foreligger, vil Stiftsøvrigheden tage stilling hertil...”

I brevet fra den kgl. bygningsinspektør, som Stiftsøvrigheden henviser til, hedder det blandt andet:

”...

I fortsættelse af sagen om ny mandskabsbygning og ny materialeplads nord for Broager kirke er fremsendt et nyt skitseforslag, som viser en længebygning placeret på et areal ved Kirkegade.

Af de medsendte fotos af eksisterende og fremtidig indsig mod kirken set fra Smølvold fremgår, at den ny graverbygning vil være placeret bag eksisterende bebyggelse langs Kirkegade, og at indsynet til kirkebygningen ikke reduceres på grund af graverbygningen eller den hegnede materialeplads.

Det anbefales, at det undersøges, om materialepladsens hegn kan udformes, så lavt som muligt og med en beplantning i form af en hæk eller lignende beplantning.

Den viste udformning af mandskabsbygningen som et enkelt træhus med en 45° taghældning med røde teglsten forekommer

hensigtsmæssig og smuk i sammenhæng med kirken og den eksisterende bebyggelse i området...”

Stiftsøvrigheden har efter Fredningsnævnets besigtigelse sendt følgende udtalelse af 26. april 2009 fra landskabsarkitekt, kirkegårdskonsulent Preben Skaarup:

”...

Fredningsnævnet ønsker bemærkninger til fornyet ansøgning fra Broager sogns menighedsråd om dispensation fra fredningen omkring kirken.

Der er nu udarbejdet et revideret skitseforslag med en ny placering af mandskabsbygning og materialeplads ved Broager kirke.

Det nye forslag viser en enkel længebygning placeret i forlængelse af husrækken langs Kirkegade på et sted, hvor mandskabsbygningen stort set ingen indflydelse vil have på oplevelsen af kirke og kirkegård set ude fra landskabet.

Det er efter min vurdering ikke afgørende for mandskabsbygningens arkitektoniske kvalitet om den udføres med 45 graders tegltag eller med 30 graders paptag med lister. Sidstnævnte mulighed vil gøre huset mindre synlig fra landskabet.

Materialepladsen placeres mod vest bag bebyggelsen langs Kirkegade og lidt nordvest for mandskabsbygningen, og pladsen anlægges lidt nedgravet i terræn. Med denne placering vil pladsen ligeledes have meget beskedne indflydelse på oplevelsen af Broager kirke i landskabet.

Det kan anbefales, at materialepladsens indhegning skjules bag en grøn, klippet hæk.

Alt i alt mener jeg, at det nu fremsendte skitseforslag på udmærket vis tilgodeser hensynet til oplevelsen af Broager kirke og kirkegård i landskabet...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 27. april 2009.

I mødet deltog for Broager menighedsråd arkitekt Jakob Clausen og med formanden Erik Breum, Hermann Johansen og Frede Tychsen, for Haderslev Stiftsøvrighed fuldmægtig Margrethe Wind, for Sønderborg Kommune byggesagsbehandler Ebbe Enøe, for Miljøcenter Ribe naturgeograf Jørgen Clausen, for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite Erik Clausen og for Friluftsrådet Carsten Matzen.

Fredningsnævnets formand oplyste under besigtigelsen, at Broager menighedsråd har fremsendt et revideret projekt til et mandskabs- og maskinhus samt materialegård ved Broager kirke. Det fremgår af det reviderede projekt og situationsplanen, der er dateret den 30. marts 2009, at menighedsrådet ansøger om tilladelse til at opføre mandskabs- og maskinhuset på parkeringspladsen nord for Broager kirke ud mod Kirkegade og at anlægge materialegården på skråningen ned mod Brovej. De arealer, der berøres af projektet, er fredet ved en fredningsdeklaration, som Broager sogns menighedsråd den 22. august 1940 pålagde arealerne nord og vest for Broager Kirke. Det fremgår af fredningsdeklarationen, at arealerne ikke må

bebygges eller beplantes. Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til projektets gennemførelse.

Arkitekt Jakob Clausen oplyste under besigtigelsen, at han på baggrund af Fredningsnævnets tidligere tilkendegivelser har udarbejdet det reviderede projekt. Ifølge projektet skal mandskabs- og maskinhuset opføres umiddelbart inden for indkørslen til parkeringspladsen nord for Broager kirke. Mandskabs- og maskinhuset er identisk med de tidligere projekter med hensyn til husets forskellige funktioner, men taghøjden er reduceret til 5 meter på grund af den ændrede taghældning. Huset skal opføres med gavlen ud mod Kirkegade og indgå som et naturligt element i gadebilledet, men det markeres ved husets udformning, at det ikke er et beboelseshus. Ifølge projektet skal det opføres 3 meter inde på grunden med personale- og kontorfaciliteter ud mod gaden og maskinhuset i bygningens vestlige del. Vest for huset skal der anlægges en vaskeplads med en overdækket materialeplads. Længere mod vest og på skråningen ned mod Brovej skal der anlægges en egentlig materialeplads, der skal hegnes og med adgang gennem en vestvendt indkørsel og med åbninger - låger - ud mod parkeringspladsen. Materialepladsen kommer ifølge projektet til at ligge cirka ½ til 1 meter under parkeringspladsens niveau, således at indsigten fra Brovej mod kirken og kirkediget ikke sløres af materialepladsen, der heller ikke vil kunne ses fra Smølvold. Med den foreslåede placering af mandskabs- og maskinhuset samt materialepladsen vil klokkestablen øst for Broager kirke kunne ses fra Smølvold, ligesom kirken vil være synlig fra nord. Spørgsmålet om tagbelægningen er blevet drøftet på ny. Såfremt Fredningsnævnet vurderer, at taget skal udføres af et tagmateriale i en dæmpet farve, kan taget for eksempel udføres i blådæmpet vingetegl, men det vil være muligt at finde en rød vingetagsten, der farvemæssigt vil passe med omgivelserne. Taghældningen er i det endelige projekt ændret fra 45 grader til 30 grader. Det vil ikke være muligt at lægge et tegltag, såfremt taghældningen reduceres yderligere. Det vil være muligt at trække bygningen tilbage fra Kirkegade, men det er arkitektens opfattelse, at den bør opføres som vist på situationsplanen for at sikre indsigten fra nord mod kirken.

Under besigtigelsen bemærkede menighedsrådets formand, Erik Breum, at menighedsrådet ønsker, at taget på mandskabs- og maskinhuset skal udføres i en egnstypisk teglsten og ikke et tidstypisk paptag, der ikke vil passe til kirken.

Byggesagsbehandler Ebbe Enø anførte under besigtigelsen, at et rødt tegltag på mandskabs- og maskinhuset vil virke for dominerende. Det er afgørende, at farven på det materiale, der skal anvendes til mandskabs- og maskinhusets tag, spiller sammen med klokkestablen. Det er derfor Sønderborg Kommunes opfattelse, at taget bør udføres i tagpap.

Menighedsrådsmedlem Frede Tychsen bemærkede under besigtigelsen, at alle husene langs Kirkegade, bortset fra et enkelt, har røde teglstenstage; rød tegl er et egnstypisk materiale. Det vil derfor være naturligt, at mandskabs- og maskinhusets tag udføres i en rød vingetagsten, som er karakteristisk for bebyggelsen omkring kirken.

Arkitekt Jakob Clausen tilføjede under besigtigelsen, at der i dag er et stort udvalg af røde tagteglsten, så det er muligt at finde en rød teglsten, der farvemæssigt vil være afdæmpet og passe med farvespillet i kirkens nære omgivelser. Mandskabs- og maskinhusets ydervægge skal opføres i træ, der

skal males sorte; vinduerne i huset skal udføres i træ og males hvide. Portene til mandskabs- og maskinhuset skal males sorte, men kan eventuelt males vogngrøn, der er en næsten ”sort” grøn farve.

Stiftsfuldmægtig Margrethe Wind oplyste under besigtigelsen, at den kongelige bygningsinspektør har vurderet arkitekt Jakob Clausens endelige projekt og har udtalt, at udformningen af mandskabs- og maskinhuset som en længebygning udført i træ med et rødt teglstenstag vil forekomme hensigtsmæssig og smuk i sammenhæng med kirken og den eksisterende bebyggelse i området. Den kongelige bygningsinspektør kan derfor anbefale, at projektet gennemføres, dog med den tilføjelse, at der bør plantes en hæk eller lignende form for beplantning omkring materialepladsen. Stiftsøvrigheden kan tilslutte sig bygningsinspektørens indstilling.

Carsten Matzen bemærkede under besigtigelsen, at det er Friluftsrådets opfattelse, at taget på mandskabs- og maskinhuset bør udføres i en blådæmpet teglsten, som vil passe bedre til kirken end et rødt vingeteglstenstag; Friluftsrådet har ikke i øvrigt bemærkninger til projektet.

Erik Clausen tilsluttede sig Friluftsrådets og menighedsrådets opfattelse om, at bygningens tag skal udføres i tegl.

Naturgeograf Jørgen Clausen oplyste under besigtigelsen, at den foreslåede placering af mandskabs- og maskinhuset kun vil betyde en begrænset formindskelse af indsigten til kirken.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, fra en fredningsbestemmelse, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Arkitekt Jakob Clausen har udarbejdet et revideret projekt til et mandskabs- og maskinhus, der skal opføres på parkeringspladsen nord for Broager kirke og ud mod Kirkegade samt en materialeplads, der skal anlægges på skråningen nedenfor parkeringspladsen. Det fremgår af projektet, at bygningens længderetning skal orienteres øst-vest.

Det er fortsat afgørende for Fredningsnævnets vurdering af ansøgningen, at indsigten til og udsigten fra kirken ikke må forringes. Fredningsnævnet påpegede derfor i sin første afgørelse, da menighedsrådet ansøgte om dispensation til at opføre mandskabs- og maskinhuset på parkeringspladsen umiddelbart nord for kirkediget, at indsigten fra nord mod kirken ville blive forringet i væsentlig grad, og at bygningen vil lukke for udsynet fra kirkegården mod nord.

Fredningsnævnets flertal anførte på denne baggrund, at, at der i kirkegårdens umiddelbare nærhed er alternative muligheder for placering af bygningen, blandt andet ved indkørslen til parkeringspladsen nordøst for kirkegården, hvor bygningen vil kunne opføres i nærheden af nogle villaer, der allerede skjuler indsigten til kirken.

Menighedsrådet har i sit reviderede forslag fulgt denne tilkendegivelse og har udarbejdet et projekt til mandskabs- og maskinhus, der skal opføres på det foreslåede sted.

Det kan på baggrund af Fredningsnævnets besigtigelse af arealerne nord for Broager Kirke, den ændrede udformning af mandskabs- og maskinhusets tag med den mindre hældning, og arkitekt Jakob Clausens visualisering af det reviderede projektet lægges til grund, at indsigten fra nord mod kirken kun vil blive forringet i beskedent omfang, og at denne forringelse kompenseres af, at det eksisterende mandskabs- og maskinhus samt den eksisterende materialegård vil blive sløjfet i forbindelse med projektets gennemførelse.

Fredningsnævnet meddeler derfor Broager menighedsråd dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at gennemføre projektet i overensstemmelse med det reviderede forslag, der er beskrevet i tegningerne, der er dateret den 30. marts 2009, og situationsplanen på vilkår,

at husets ydervægge males sorte,

at vinduerne males hvide,

at portene i huset og ind til materialepladsen males sorte eller vogngrønne,

at taget udføres med en hældning på 30 grader,

at taget udføres i en rød vingeteglsten,

at der omkring materialepladsen sættes en hæk af bøg eller lignende træsort,

og

at den eksisterende mandskabsbygning og materialegård fjernes ved ibrugtagningen af det nye mandskabs- og maskinhus.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, af ansøgerne, Haderslev Stift, Sønderborg Provstiudvalg, Sønderborg kommune, Skov – og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening samt andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Projektet må ikke påbegyndes, før klagefristen er udløbet.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del,
Esbjerg, den 11. maj 2009.

Margit Ø. Laub

Denne afgørelse er sendt til:

Broager Sogns Menighedsråd c/o menighedsrådsformand Erik Breum,
Drosselvænget 14, 6310 Broager.

Haderslev Stiftsøvrighed, Ribe Landevej 35-37, 6100 Haderslev.

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, att.: Naturgeograf Jørgen Clausen.

Skov- og Naturstyrelsen, Sønderjylland, Felstedvej 14, 6300 Gråsten.

Sønderborg Kommune, Natur, Miljø og Byg, Naturgruppen, Rådhusstrøget 10, 6400 Sønderborg.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Andreas Andersen,
Midtkobbel 73, 6400 Sønderborg.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet c/o amtsformand Mogens E. Thomsen, Varnæsvej 127,
Hostrupskov, 6200 Aabenraa.

Dansk Ornitologisk Forening v/ Gert Fahlberg, Sottrupskov 10, 6400 Sønderborg.

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

5. november 2015
J.nr. FN SJS 34/2015

J. nr.: FN SJS 34/2015: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om opførelse af en børnehave i Broager inden for fredningen af Broager Kirke.

Fredningsnævnet har den 1. september 2015 fra Sønderborg Kommune modtaget en ansøgning fra Sønderborg kommune om opførelse af en ny børnehave på Solskrænten i Broager på ejendommen matr. nr. 1442 Broager Ejerlav, Broager. Arealet ejes af Broager Menighedsråd.

Børnehaven ønskes placeret på den sydvestlige del af grunden med adgangsforhold fra Solskrænten. Det har ifølge ansøger væsentlig betydning, at børnehaven får en placering tæt på byen. Det er bygherres intention at etablere en legeplads, der uden for åbningstid skal være tilgængelig for offentligheden. Det vil give beboere og brugere i området mulighed for at benytte legepladsen. Børnehaven ønskes placeret med gode tilkørselsmuligheder via Solskrænten med kort afstand ud til hovedvejen (Brovej). Byggeriets placering sikrer fortsat udkig til Lodden Sø fra Solskrænten. Desuden ligger byggeriet gemt bag et læhegn langs diget parallelt med Brovej mellem matr. nr. 532 og matr. nr. 1442. Byggeriet ses derfor ikke fra vejen, som ligger ca. 4 m højere i terræn end byggefeltet. Børnehaven ønskes udført i naturmaterialer med et grønt tag, så byggeriet visuelt tilpasses omgivelserne og dermed generer naboerne ved Solskrænten så lidt som muligt. Bygningen kommer til at være 450 m² med plads til 15 vuggestue- og 35 børnehavebørn samt 10 ansatte. Der er planlagt 10 parkeringspladser inklusiv én handicapplads. Byggeriet er niveaufrit med en tagryg 6 meter over terræn.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele afslag på dispensation som beskrevet under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund

Ejendommen er beliggende i et område, der er fredet ved tinglyst skøde (noteret i tingbogen 20. januar 1940), hvor Broager Menighedsråd overdrog arealet til Broager Kommune.

I skødet var der blandt andet indsat følgende fredningsbestemmelse:

”De overdragne Arealer Art.389 og 390 samt det Broager Sognekommune tilhørende Grundstykke, den saakaldte Skolelod, indført i Tingbogen for Broager Bind IV Blad 194 Art.Nr.147,342,343 og 344 Broager Ejerlav og Sogn, bestaaende af Parcellerne 394/130, 131, 395/132,392/3 og 393/03 Kortblad 2,Kortdistriktl,Broager, fredes imod Bebyggelse af

enhver Art og imod høj Beplantning og andre Foranstaltninger, der kan virke skæmmende overfor Omgivelserne , eller hindrende for Udsigten til Broager Kirke.....” og videre ”... Paataleberettiget er Broager Sogns Menighedsraad, Kirkeministeriet og Naturfredningsnævnet for Sønderborg Amtsradsreds.

Denne Fredningsbestemmelse vil være særskilt at tinglyse som servitutstiftende paa de fredede Arealer”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 22. oktober 2015, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog Jane Frellesen og Hanna Spilling på vegne Sønderborg Kommune, Carsten Matzen for Friluftsrådet, kirkeværge Preben Blomgren på vegne Broager Kirke, Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening og Carsten Rasmussen på vegne Sønderborg Slot.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Hanna Spilling redegjorde for ansøgningen, der har baggrund i en henvendelse fra en privat børnehaven, der har eksisterende lokaler i byen. Disse er ikke længere tidssvarende. Endvidere har børnehaven et ønske om at komme tættere på naturen. Projektet kræver, at der udarbejdes en ny kommunalplan for området. Kommunens Teknik- & Miljøudvalg er positiv indstillet overfor projektet. Bygherren har antaget Rambøll til at udarbejde et lokalplansudkast, som Hanna Spilling i det hele henviste til.

Janne Frellesen oplyste, at der ved placeringen af børnehaven i videst muligt omfang er taget højde for søbeskyttelseslinjen og skovbeskyttelseslinjen.

Carsten Rasmussen oplyste, at børnehaven næppe vil påvirke indblikket til kirken, men at der naturligvis er tale om et stort areal. Det ubebyggede areal, som børnehaven ønskes opført på, er et stort og frit område op mod kirken, hvilket bør indgå i vurderingen.

Carsten Matzen oplyste, at man fra Friluftsrådet ikke har bemærkninger til ansøgningen. Man vil skulle helt op på toppen af bakken på ejendommen for overhovedet at kunne se kirken, og børnehaven vil således ikke påvirke indblikket til kirken.

Lars Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke kan tiltræde projektet. Opførelsen af en stor børnehaven på ejendommen vil ikke være i overensstemmelse med fredningens formål. Børnehaven vil endvidere blive placeret tæt på søen og indenfor søbeskyttelseslinjen. Lindhart tilsluttede sig endvidere Carsten Rasmussens bemærkninger om det store åbne område.

På forespørgsel oplyste Hanna Spilling, at Sønderborg Kommune havde foreslået et par andre mulige byggegrunde, men at bygherren ønskede børnehaven placeret på det fredede areal.

Naturstyrelsen har ydet teknisk bistand til Fredningsnævnet og har i mail af 8. oktober 2015 blandt andet skrevet:

”Det tinglyste skøde vurderes, at have karakter af en fredning jf. naturbeskyttelseslovens kap 6. Naturstyrelsens henleder Fredningsnævnets opmærksomhed på, at opførelse af en børnehave på det fredede areal, kan være en vidtgående afvigelse fra fredningen. Såfremt dette vurderes at være tilfældet kan det ansøgte ikke kan gennemføres ved en alm. dispensation jf. naturbeskyttelseslovens § 50 stk. 1.

Det ansøgte vil derfor alene kunne gennemføres ved rejsning af en ny frednings sag jf. lovens § 33.”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Formålet med fredninger af kirkers omgivelser har generelt været at bevare kirkerne som en del af landskabs- og bybilledet. Det indebærer navnlig, at indsigten til kirken, set fra såvel nære som fjerne omgivelser, skal bevares. Hertil kommer beskyttelsen af udsynet fra kirken og fastholdelse af et frirum i de nærmeste omgivelser omkring kirken.

Overfredningsnævnet traf allerede i 1988 en principiel afgørelse om forståelsen af disse fredninger. Afgørelsen gik ud på, at opførelse af mindre bygninger, som er nødvendige for kirkens eller kirkegårdens benyttelse, ikke er i strid med fredningsformålet og derfor i givet fald vil kunne tillades ved dispensation.

Naturklagenævnet har ved sin dispensationspraksis anlagt en lempeligere vurdering af mindre byggeri til kirkeformål end byggeri til andre formål. Det er herved forudsat, at en placering i nærheden af kirken, inden for det fredede område, er fundet nødvendig.

Større byggerier af menighedshuse, sognegårde m.v. er uanset behovet for nærhed til kirken blevet anset som stridende mod fredningens formål, og dermed uden for fredningsmyndighedernes dispensationskompetence, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Eventuel gennemførelse af byggeriet vil således forudsætte en ophævelse eller ændring af fredningen. Efter Naturklagenævnets praksis vil byggeri på mere end et par hundrede m² – afhængig af den nærmere beliggenhed og udformning – normalt blive anset som større.

Børnehaven skal ikke opføres til et kirkeformål. Der er efter det oplyste mulighed for at placere børnehaven uden for det fredede område. Byggeriet vil alene på grund af sin størrelse (450 m²) indebære et meget væsentligt indgreb i forhold til fredningens formål. Eventuel gennemførelse af byggeriet på ejendommen vil derfor forudsætte en ophævelse eller en ændring af fredningen.

Fredningsnævnet meddeler herefter afslag på dispensationsansøgningen til opførelse af børnehaven.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 5. november 2015

Margit Ø. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk

Miljøministeriet Naturstyrelsen/København, nst@nst.dk, sofha@nst.dk, sdj@nst.dk, raf@nst.dk

Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, famham@live.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk

Friluftsrådet/Sønderborg, ecmatzen@privat.dk

Sønderborg Provsti, soenderborg.provsti@km.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

1.april 2020
FN SJS 6/2020

J.nr.: FN 6/2020: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om opsætning af et kunstværk ”grænselandsmosaik” på ejendommen Storegade 1, 6310 Broager, matr.nr. 1441 Broager, inden for fredningen af Broager Kirke.

Fredningsnævnet har den 4. februar 2020 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune om opsætning af et kunstværk ”grænselandsmosaik” på ejendommen Storegade 1, 6310 Broager, matr.nr. 1441 Broager, inden for fredningen af Broager Kirke.

Kommunen ønsker at etablere et ”Genforening-2020-kunstværk”, der opsættes ca. 60 meter vest for Mindehøjen på et grønt areal, som ligger i tilknytning til Broager Kirke. Skulpturen udformes i beton (sort, lys/mørk grå og hvid) og får et grundmål på 3 x 3 meter. Kunstværket vil på det højeste punkt være 90 cm over terræn.

Ejendommen er fredet ifølge en deklARATION af 22. august 1940. Fredningens formål er at sikre kirkes frie beliggenhed, hvorfor de fredede arealer ikke må bebygges eller beplantes.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at give Sønderborg Kommune dispensation fra fredningen som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Af deklARATIONEN af 22. august 1940 fremgår blandt andet:

”I Erkendelse af Broager Kirkes usædvanlige betydning for Landskabet og af den betydelige landskabelige Værdi, som maa tillægges det uhindrede Udsyn til Kirken, der hæver sig stolt og frit over Egnen og sees viden om, samt i Erkendelse af, at disse Værdier bør bevares...”

Det fremgår endvidere af fredningsbestemmelserne, at arealerne ikke må bebygges eller beplantes med høj beplantning midlertidigt eller vedvarende, der må ikke graves grus eller anbringes transformatorstationer, telefon- og telegrafmaster og lign. Der må ikke opsættes skure, udsalgssteder, isboder, vogne til beboelse eller opbevaring af redskaber eller lign. skønhedsforstyrrende genstande.

På kortet nedenfor fremgår den ønskede placering af den røde firkant.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 6. marts 2020 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt, Friluftsrådet Sønderborg, Sønderborg Provsti og Haderslev Stift anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 20. marts 2020.

Haderslev Stift har henvist til Den Kongelige bygningsinspektør og til Kirkegårdskonsulentens udtalelser og har ikke haft bemærkninger til, at der gives dispensation til det ansøgte.

Den Kongelige bygningsinspektør har den 20. december 2019 skrevet:

”Kunstværket er det ene af syv kunstværker, som ønskes opstillet i forbindelse med markering af 100 året for Genforeningen.

Arealet, som ligger umiddelbart vest for kirkegården, er omfattet af fredning, kirkebyggelinje og kirkelandskab.

Det er vores vurdering, at stedet vil være egnet til placering af et sådant kunstværk, og vi kan anbefale, at der dispenseres fra fredningen.”

Kirkegårdskonsulenten har den 20. december 2019 skrevet:

”Området hvor kunstværket placeres ligger umiddelbart vest for kirkegården, i et grønt område som er omfattet af fredning, ligger indenfor kirkebyggelinjen og i kirkelandskabet.

Området har en karakter og sammenhæng til kirkegården som gør det egnet til placering af et kunstværk som det foreslåede. Jeg kan derfor anbefale at der dispenseres fra fredningen.”

Sønderborg Kommune, afdeling By & Landskab har ikke haft bemærkninger til projektet og har henvist til, at projektet underordner sig nærområdet, samt at kunstværkets skala og placering ikke vil medføre væsentlig eller uhensigtsmæssig påvirkning af det omkringliggende kirkelandskab eller iht. indsigtlinjerne til Broager Kirke.

Kommunen har derudover oplyst, at det vurderes usandsynligt, at det ansøgte projekt vil medføre påvirkning af Natura 2000-området, da skulpturen er af mindre skala og etableres med stor afstand til habitatområderne. Det vurderes videre, at skulpturen heller ikke vil påvirke eller beskadige de plantearter, yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Fredningen har til formål at sikre det uhindrede udsyn til Broager Kirke.

Fredningsnævnet finder ikke, at opsætningen af det ønskede kunstværk på det nævnte sted vil hindre indblikket til eller udsynet fra kirken.

Fredningsnævnet meddeler derfor Sønderborg Kommune dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til opsætning af det ansøgte på vilkår

at det ansøgte opsættes som anført i ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg den 1. april 2020

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, list@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsraadet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsraadet.dk
Sønderborg Provsti, soenderborg.provsti@km.dk
Haderslev Stift, kmhad@km.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

4. december 2021

FN SJS 3/2021

FN SJS 3/2021: Ansøgning om lovliggørende dispensation til skov beliggende inden for fredningen af Broager Kirke.

Broager Menighedsråd har den 6. januar 2021 søgt om lovliggørende dispensation til skov på ca. 17.000 m², matr. nr. 1441, Broager Ejerlav, Broager, beliggende nordvest for Broager Kirkes kirkegård.

Ejendommen er fredet ifølge en deklaration af 22. august 1940 med fredningstilbud fremsat 15. oktober 1951 og tinglyst 29. december 1951. Fredningens formål er at sikre kirkens frie beliggenhed, hvorfor de fredede arealer ikke må bebygges eller beplantes.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. marts 2021. Fredningsnævnet traf herefter en foreløbig afgørelse den 23. april 2021 og modtog den 6. juni 2021 en vedligeholdelsesplan for skovens vedligeholdelse, der blev sendt til Miljøstyrelsen til udtalelse. Miljøstyrelsen traf den 20. september 2021 beslutning om at ophæve fredskovspligten på hele matr. nr. 1441, Broager Ejerlav, Broager.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Broager Menighedsråd lovliggørende dispensation. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Af fredningsdeklaration tinglyst den 22. august 1940 fremgår:

”I Erkendelse af Broager Kirkes usædvanlige Betydning for Landskabet og af den betydelige landskabelige Værdi, som maa tillægges det uhindrede Udsyn til Kirken, der hæver sig stolt og frit over Egnen og sees viden om, samt i Erkendelse af, at disse Værdier bør bevares, træffer undertegnede Menighedsraad for Broager Sogn paa Foranledning af Naturfredningsnævnet for Sønderborg Amtsrandskreds følgende Fredningsbestemmelser:

1.

De Nord og Nordvest for Kirken liggende Parceller af Broager Ejerlav og Sogn, nemlig:

- 1) Parcel 149/7, Kortblad 3, og 390/3 Kortblad 2, Art. 146, indført i Tingbogen for Broager Bind I, Blad 15,
- 2) Parcel 337/3 og 400/3, Kortblad 2, henholdsvis Art. 143 og 350, indført i Tingbogen for Broager Bind I, Blad 12, og

3) Parcel 87/3 (ved Østsiden af Broager-Skodsbøl-Vej), 85/2 og 86/2 (Vest for nævnte Vej), Kortblad 3, Art.145 og Parcel 92/32, 9/33 og 96/33 (Vest for ovennævnte Vej), Kortblad 3 Art.345, alle indført i Tingbogen for Broager Bind I, Blad 14,

fredes mod Bebyggelse af enhver Art og mod høj Beplantning og andre Foranstaltninger, der kan virke skæmmende overfor Omgivelserne eller hindrende for Udsigten til Broager Kirke. ...”

Ved en deklaration, der er tinglyst den 29. december 1951, blev Broager Bypark, art. nr. 146 Broager Ejerlav, Broager, pålagt en kirkeomgivelsesfredning med forbud mod bebyggelse af arealet, såvel midlertidigt som vedvarende, ligesom der heller ikke må graves grus, anbringes transformerstationer, telefon- og telemaster og lignende på arealet. Det fremgår af fredningsdeklarationen, at der heller ikke må opsættes skure, udsalgssteder, isboder, vogne til beboelse eller opbevares redskaber eller lignende skønhedsforstyrrende genstande på det fredede areal.

Det er endvidere anført i fredningsdeklarationen:

”...

Så længe det pågældende areal administreres af de kirkelige myndigheder, træffer kirkeministeriet dog efter indhentet erklæring fra fredningsnævnet afgørelse om nyplacering af bygninger på det nævnte areal og tillige om selve byggeplanen for disse samt angående beplantning af arealet af hensyn til evt. fremtidig inddragning under kirkegården.

...”

Matr.nr. 1441, Broager Ejerlav, ligger efter Sønderborg Kommunes undersøgelser ifølge deklarationens kortbilag inden for kortblad 3 på henholdsvis art. 145, parcel nr. 87/3 og art. 146, parcel nr. 194/7, som ifølge deklarationen fredes mod ”bebyggelse af enhver art og mod høj beplantning og andre foranstaltninger, der kan virke skæmmende overfor omgivelserne eller hindrende for udsigten til Broager Kirke...” og er ikke omfattet af Kirkeministeriets beslutningskompetence.

Af ansøgningen fra Broager Menighedsråd fremgår:

”...

Baggrund

Exner fredningen er bekendtgjort den 22.8.1940 og fredningstilbuddet er fremsat 15.10.1951. I løbet af starten af 1950'erne, anslået til værende 1953, er et areal nordvest for kirkegården på ca. 17000 m² blevet plantet til med grantræer. Det er ikke noget, som Menighedsrådet kan dokumentere, men det antages, at granbeplantningen har været til kirkegårdens drift, fx til vintergrandækning. På arealet har der før – og samtidig med selve bekendtgørelsen af fredningen, været sandgrav på arealet. Vedr. beplantning med juletræer gør vi opmærksom på, at der rent lovgivningsmæssigt, jf. Landbrugsstyrelsen, opfattes som en afgrøde og ikke beplantning som sådan.

Efterhånden som grantræsbeplantningen blev udtjent, er der kommet mere løvpræget skov. Det er dels sket som selvsåning og dels som beplantning. Konsekvensen er, at der i dag står en lavskov, af blandet løv. Det er eneste bynære skov i Broager og den lille skov bruges i stor udstrækning af lokale borgere til rekreative formål. Skoven driftes af Menighedsrådet med fritrumsklipning og nødvendig klipning af de stier, som går igennem skoven.

I forbindelse med revision af Skovloven er skoven jf. § 3 blevet konstateret og registreret som Fredskov i 1996, og er derved noteret i Tingbogen. Som bekendt skal Fredskov jf. § 8 holdes bevokset med træer, hvorfor skovarealets fremtid under alle omstændigheder kræver en lovliggørelse.

Om kirkens frie beliggenhed

Som det fremgår af billedmaterialet, som er vedlagt, har kirke- og kirkegård, herunder arealet ved Mindehøjen, allerede på fredningstidspunktet været omkranset af høj beplantning. Den høje beplantning i området

er endvidere understøttet af amtets omfattende beplantning langs den tidligere amtsvej 8, Brovej. Det er Menighedsrådets klare opfattelse, at Broager Kirke fra størsteparten af Brovej, både fra vestlig og østlig retning, er særdeles synlig, bortset fra strækningen umiddelbart nord for den lille skov.

Borgermøde

Forud for denne ansøgning har der været afholdt borgermøde, hvor problematikken er blevet drøftet og borgerne har haft lejlighed til at fremføre deres argumenter for skovens forbliven, eller det modsatte. Menighedsrådet må konstatere, at det på nær nogle ganske få personer, var et overvældende flertal for at Menighedsrådet skulle søge om dispensation til skovens forbliven. På den baggrund har Menighedsrådet drøftet sagen og besluttet at fremsende ansøgning om dispensation.

Begrundelse

Menighedsrådet begrundet sin ansøgning om dispensation med, at der er tale om et forældet forhold som aldrig har været påtalt over for menighedsrådet, ej heller ved de utallige andre fredningssager, som Menighedsrådet gennem tiderne har haft. Det er Menighedsrådets opfattelse, at det visuelle indblik til kirken kun på en relativt lille strækning er forringet, og at den øvrige beplantning i området forstærker dette.
..."

På kortet nedenfor ses Broager Kirke markeret med 1. Den omhandlede skov ses nordøst for kirken i ”hjørnet” af Solskrænten og Brovej.

Den Kongelige Bygningsinspektør har i et brev af 12. juni 2020 udtalt:

”Det oplyses, at skoven oprindeligt er plantet som en juletræsplantage, hvilket rubriceres som en afgrøde og ikke en skovrejsning. Derefter er plantagen blevet stående og efterhånden fornyet med mest løvtræer. Den er ovenikøbet på et senere tidspunkt registreret som fredskov i henhold til Skovloven.

Der er således tale om to bestemmelser, de strider mod hinanden.

Det er uomtvisteligt, at skoven skærmer for indsynet til kirken fra Solskrænten og fra Brovej, og det kan beklages.

Det er dog vores vurdering, at skoven også er et aktivt element i forhold til Broager Kirkes omgivelser, og en fjernelse af skoven ville rejse et nyt spørgsmål om hvordan arealet skulle udlægges.

Vi kan på denne baggrund anbefale, at der gives dispensation fra fredningen, så skovpartiet kan bevares.”

Kirkegårdskonsulenten har den 5. august 2020 skrevet:

”Det oplyses at skoven oprindeligt er en juletræsplantage som siden hen er blevet fornyet med hovedsagligt løvtræer. Arealet ligger nordvest for Broager kirke, inden for det fredede areal.

Der er ingen tvivl om at skoven forhindrer sig til kirken fra både Brovej og Solskrænten og samtidigt påvirker udsigten fra kirkegården – begge dele er beklageligt.

Skoven er registreret som fredskov. Det betyder ikke at skoven er fredet, men at ejeren er forpligtet til at opretholde en skovbevoksning på størstedelen af det pågældende areal. Der kan iht. skovlovens § 6 og kapitel 7 dispenseres fra dette enten fordi særlige grunde taler for det, eller ved at der på et andet areal etableres erstatningsskov.

Da skoven bruges rekreativt og også vurderes at have en vis kvalitet i forhold til Broager Kirkes omgivelser, mener jeg dog at det godt kan forsvares at bevare og lovliggøre skoven.”

Haderslev Stift har den 20. november 2020 oplyst, at de tilslutter sig Den Kongelige Bygningsinspektør og Kirkegårds konsulentens bemærkninger.

Sønderborg Provsti har den 19. november 2020 oplyst, at spørgsmålet har været behandlet på et møde den 1. september 2020, og at provstiet kan anbefale, at der gives en lovliggørende dispensation til skoven.

Sønderborg Kommune har den 12. marts 2021 skrevet:

”Skoven, der søges lovliggjort, medfører, som Stiftets konsulenter ligeledes påpeger, en indskrænkning af kirkens nære indsigtslinjer mod nordvest set fra Brovej og Vestergade.

Dog er det kommunens vurdering, at skovstykket rent landskabeligt, og set i sammenhæng med mindeparken, danner en afvekslende og nærrekreativ ramme med kirken som centrum, som bidrager positivt til den miljømæssige oplevelse. Dertil fremhæves i ansøgningen fra Broager Menighedsråd, at skovstykket tillægges en stor rekreativ værdi i lokalområdet.

Skoven ligger lavere i terrænet i forhold til Broager Kirke, der befinder sig på Broagers højeste punkt. Kirken fremstår som et identitetsskabende element, som udgør sin egen liga i kraft af sin størrelse, arkitektur og ikke mindst de markante tvillingetårne, der på lang afstand kan opleves fra alle verdenshjørner.

Kirkens position svækkes ikke ved bevaring af skoven, og efter kommunens vurdering, er tabet af lidt indsigt fra nordvest af underordnet betydning i forhold til hvor stor lokal rekreativ værdi det lille skovstykke har. Derfor kan vi tilslutte os anbefalingen om, at meddele dispensation til en lovliggørelse.

Natura 2000

Der er ca. 1,6 km fra til nærmeste Natura 2000-område (Habitatområde 173, Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als samt Fuglebeskyttelsesområde nr. 64, Flensborg Fjord, Nybøl Nor). Det er kommunens vurdering, at skovstykket ikke påvirker det beskyttede Natura 2000-område eller yngle- og rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV. ”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. marts 2021, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Endvidere deltog Line Stephansen på vegne Sønderborg Kommune, formand for Broager Menighedsråd Marianne Tychsen, Georg Pedersen og Else Bonde som medlemmer af menighedsrådet, Einar Egtved på vegne Sønderborg Provsti,

Carsten Porskrog Rasmussen på vegne Museum Sønderjylland og Birgitte Marcussen på vegne Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Marianne Tychsen anviste placeringen af skoven og redegjorde for ansøgningen. Sagen er opstået i 2019, da en fra menigheden spurgte, om der måtte være en skov det pågældende sted. Det blev undersøgt, og det viste sig, at skoven var en fredsskov, men at der aldrig var blevet søgt om dispensation fra fredningen. Menighedsrådet besluttede at indkalde til et borgermøde for at undersøge holdningen til skoven. Et klart flertal ønskede, at skoven blev bevaret på grund af dens store rekreative værdi for byens borgere. Der er ikke gennemført en egentlig støjanalyse, men Menighedsrådet har fået oplyst, at skoven alene har en "kosmetisk" betydning for støjen fra Brovej.

Else Bonde oplyste, at skoven stadig kunne være rekreativ, hvis der skete en beskæring af de højeste træer, af hensyn til indsigt og udsigten fra kirken. Hvis der gives lovliggørende dispensation, bør der indsættes vilkår om beskæring eller fældning af de højeste træer. Der bør endvidere ved afgørelsen tages højde for præcedensvirkningen i forhold til de bygninger, der ønskes opført inden for det fredede område. Det undrer hende, at der ikke er foretaget noget med hensyn til beskæring eller lignende, når dette ifølge kommuneplanen skulle undersøges.

Birgitte Marcussen oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ud fra et naturmæssigt synspunkt kan anbefales, at der gives lovliggørende dispensation. Hvis træerne bliver fældet, kommer Brovej "meget tæt på", hvilket vil betyde, at kirkens omgivelser vil blive påvirket i negativ retning.

Carsten Porskrog Rasmussen oplyste, at Broager Kirke ligger højt placeret i landskabet, og der er et fint indblik til kirken fra syd, øst og sydvest. Der er imidlertid ikke tvivl om, at der ikke ville blive givet tilladelse til at rejse skoven, hvis man havde søgt om dispensation hertil i 1953, da skoven tager en stor del af indsigten til kirken fra nordvest og nord fra Brovej. Hvorvidt det kan indgå i sagens afgørelse, at skoven har været på stedet i omkring 70 år, vil være op til Fredningsnævnet at vurdere.

Line Stephansen oplyste, at Sønderborg Kommune synes, at det er en kompleks situation. Der skal tages hensyn til den tid, der er forløbet, at der er tale om en fredsskov, og at skoven har en stor rekreativ værdi for byen. Det er kommunes opfattelse, at skoven i forhold til kirken og kirkegården skaber en landskabelig helhed. Ud fra en samlet bedømmelse af de anførte momenter anbefaler kommunen, at der gives lovliggørende dispensation til skoven.

Else Bonde har efter besigtigelsen fremsendt et skriftligt indlæg. Heri står:

"Tidl. Menighedsråds begrundelse for dispensation:" Det visuelle indblik er kun på en relativ lille strækning forringet – og den øvrige beplantning i området forstærker dette?"

Den øvrige beplantning i området tilhører hhv. kommunen og regionen. Og jeg er ikke i tvivl om, at de ville samarbejde med Menighedsrådet om at få beplantningen beskåret, så udsynet/indsigten blev forbedret.

At kirken er synlig fra størsteparten af Brovej, og både i vestlig og i østlig retning er særdeles synlig, bortset fra strækningen nord for den lille skov.

Hvorfor styner man, og hvorfor har man fjernet hver andet træ rundt om kirken - det er vel pga. Fredningen – så hvorfor gør man ikke tilsvarende ved den bevoksning ved skoven? Træer vokser jo, så om 25 år er de dobbelt så store, hvis ikke træerne med mellemrum bliver stynt.

I Hovedstrukturen i Sønderborg Kommuneplan 1996-2004 er der beskrevet:” Fredningen omkring sikring af Broager kirkes frie beliggenhed - At det ikke er lykkedes, idet der efterhånden er høj beplantning mellem kirken og hovedlandevej A8-og at kirkens frie beliggenhed skal genskabes, beplantningen fældes, og at kommunen vil indhente forslag fra landskabsarkitekt, og at anlægget vil blive udført i samarbejde med Menighedsrådet.” Så på dette tidspunkt har bevoksningen allerede været til debat (1995).

Hvorfor er dette ikke sket?

I begrundelsen for ansøgning om dispensation fra tidligere Menighedsråd står, at der har været borgermøde, og at hovedparten var for bevarelsen, men det indtryk de fik var, at skoven blev fjernet, så de ikke mere kunne lufte hunde og gå tur.
Men man behøver jo ikke fjerne alt. Man kan fjerne de højstammede træer og lade buske m.m. blive. Lade stierne være, evt. så græs og anlægge bede, hvis der er penge til det, så borgere fortsat kan benytte den, uden høj bevoksning.

I begrundelsen for ansøgning om dispensation fra tidl. Menighedsråd står der: ”At der er tale om et forældet forhold, som aldrig har været påtalt overfor Menighedsrådet.” Dette er direkte usandt.

Jeg var selv tilstede og overhørte tidligere Menighedsrådsmøde, hvor kirkens frie beliggenhed blev nævnt.

Det er også blevet nævnt overfor tidligere Menighedsråd med Erik Breum som formand, og tidligere igen i formand Frede Tychsens tid.

Det er muligt, at der ikke er skrevet noget om dette, da man jo aldrig har ønsket at gøre noget ved sagen, men det kan dokumenteres, at det gennem de sidste 25 år er nævnt, bl.a. også i Broager kommunes Hovedstruktur/Kommuneplanen.

Såfremt der gives dispensation, åbnes der for borgere i Broager, der ønsker dispensation, især der, hvor der fra Fredningsmyndighedernes side, er blevet en matrikel pålagt en servitut om fladt tag, for ikke at ødelægge indsigten til kirken.

Hvordan kan vi med god samvittighed nægte at give fremtidige ansøgninger om dispensation til de borgere, der ønsker det.”

Fredningsnævnet traf den 23. april 2021 følgende foreløbige afgørelse i sagen:

”

...

Det er Fredningsnævnets vurdering efter besigtigelsen, at skoven med dens højde umuliggør indsigten til kirken på en meget stor strækning set fra nordvest og nord fra Brovej. Skoven ses ikke og er efter det oplyste ikke blevet plejet gennem årene, men er tidligere som grantræsbeplantning blevet anvendt til vintergrandækning. Skoven er nu mere løvtræspræget. Det vurderes, at en beskæring eller fældning af de største af træerne vil kunne være tilstrækkelig sammen med en oprydning til at genskabe indsigten til kirken, som den har været på fredningstidspunktet. Det forhold, at skoven har ligget på stedet i omkring 70 år, og skoven har en rekreativ betydning for området, findes ikke at kunne føre til et andet resultat. Det indgår i Fredningsnævnets vurdering, at der fortsat vil kunne skabes et rekreativt areal for

området med stier også med beplantning og med et udseende, der ikke skærmer for indsigten og udsigten til kirken.

Fredningsnævnet skal derfor anmode Menighedsrådet om en udtalelse om, inden en afgørelse om lovliggørende dispensation, hvorvidt det vil være muligt at foretage en beskæring eller fældning af de største af træerne og foretage oprydning af arealet, eller det er mere hensigtsmæssigt at fjerne skoven og anlægge et nyt rekreativt område.
...”

Menighedsrådet udtalte herefter den 6. juni 2021:

”...

Broager Sogns Menighedsråd har den 23. april modtaget Fredningsnævnets delafgørelse på ansøgning om lovliggørende dispensation til skov inden for fredningen af Broager Kirke. Menighedsrådet har følgende bemærkninger:

Visuelt indblik: Menighedsrådet har i deres oprindelige ansøgning forholdt sig til, at kirken i en større skala, fra vest og fra øst er meget synlig, men anerkender, at der fra området umiddelbart nord for fredningen, langs Brovej, er ringe synlighed. Det er dog ikke sådan, at der længere mod nord i landskabet er umuliggjort synlighed. Her tænkes på tilkørselsvejene fra bl.a. Nybøl og fra Smølvold. Omkring evt. fremtidig koordinering eller samarbejde med vejmyndigheden, er det Menighedsrådet opfattelse, at det falder uden for denne ansøgningsproces.

Som det fremgår af delafgørelsen, er det Fredningsnævnet opfattelse, at indsigt er umuliggjort på en stor strækning fra nord og nordvest. Menighedsrådet har imødekommet dette i deres forslag til vedligeholdelsesplan.

Om træernes pleje: Menighedsrådet har i ansøgningen kun forholdt sig til de arealer, der befinder sig inden for fredningen og således ikke træer på selve kirkegården. Omkring plejen af skoven har Menighedsrådet forholdt sig til dette i deres forslag til vedligeholdelsesplan.

Om kommunens håndtering af sagen: Menighedsrådet kan ikke redegøre for kommunens tidligere håndtering af sagen og er ikke bekendt hermed.

Borgermøde: Der er på borgermødet redegjort for de faktuelle forhold omkring sagen. Formålet med borgermødet var alene at høre argumenter for forskellige synspunkter i menigheden. Beslutningen omkring ansøgningen er truffet af det siddende Menighedsrådet selv og fremsendt i overensstemmelse hermed.

Om Menighedsrådets begrundelse for dispensationsansøgning: Menighedsrådet i perioden 2016-2020 er blevet anmodet om at tage sagen op. Det er sket i overensstemmelse med de retningslinjer, som Menighedsrådets virke dikterer. I Menighedsrådets ansøgning til Fredningsnævnet fremgår det, at forholdet aldrig er blevet påtalt over for Menighedsrådet. I sagens kontekst forstås det, at det (Menighedsrådet bekendt) aldrig er blevet påtalt over for Menighedsrådet af Fredningsnævnet. At emnet ikke tidligere er taget op har det

siddende Menighedsråd ikke forholdt sig til, men det skyldes sandsynligvis sagens kompleksitet. Under alle omstændigheder er der nu sat gang i processen. I forhold til præcedens i andre sager, forholder Menighedsrådet sig ikke til dette.
...”

Den omtalte vedligeholdelsesplan har følgende indhold:

”...

I Fredningsnævnets delafgørelse af 23. april 2021 anmodes Menighedsrådet om en udtalelse i forhold til skovens vedligeholdelse, herunder træernes pleje og oprydning af arealet. Fredningsnævnet vurderer særligt, at der skal gives bedre indsigt til kirken fra nordvest/nord og at bevoksningens højde skal nedjusteres.

Menighedsrådet har den 26. maj 2021 behandlet sagen. Menighedsrådet ønsker at imødekomme anmodningen i form af en vedligeholdelsesplan for området. Topkapning (beskæring) af skovtræer er helt urealistisk både i forhold til maskinel, der ikke vil kunne færdes i det relativt lille areal og det visuelle udtryk. Menighedsrådet foreslår i stedet for at omlægge skovens drift til stævningsskov. Det er en driftsmetode som er hjemmehørende i Sønderjylland og som helt naturligt, ad åre, vil udvikle skoven fra fritstående højstammede skovtræer til en mere lavtvoksende skov – af Miljøstyrelsen også benævnt ex. kratskov eller stubhave.

I en kile fra nordvest vil der blive åbnet helt op for indkig til kirken i form af et fritlagt græsområde og bagved et område med buskads. Det vil blive en skovbrynspræget blanding af hjemmehørende arter. Stier opretholdes som i dag og på græsområdet kan der fx opstilles bæk.

Menighedsrådet anmoder Fredningsnævnet om at acceptere en relativt lang implementeringsperiode idet rådet er underlagt lovgivningsmæssige stramme budgetgodkendelsesprocedurer. Omlægning af arealet mod nordvest vil kunne implementeres senest i vinteren 2023/24 og omlægningen til stævningsskov vil ske gradvist over en 5-10 årig periode herefter, med mindre der ud fra et fagligt synspunkt kan forsvares at implementere planen inden for en kortere periode. Menighedsrådet vil rådføre sig med Skovdyrkerne, som rådgiver Broager Menighedsråd om øvrig skovdrift.
...”

Kort der viser den foreslåede vedligeholdelsesplan:

I brev af 17. juni 2021 anmodede Fredningsnævnet Miljøstyrelsen om teknisk bistand.

Miljøstyrelsen besluttede den 20. september 2021 at ophæve fredskovspligten på hele matr. nr. 1441. Det fremgår af afgørelsen, at hvis ophævelsen af fredskovspligt medfører rydning af skov, skal rydningen meddeles til kommunen med henblik på en vurdering af projektets virkninger på miljøet (VVM).

Af afgørelsen fremgår herefter:

”

...

Redegørelse for sagen

Miljøstyrelsen har den 17. august 2021 modtaget en henvendelse fra Fredningsnævnet for Sydjylland, sydlig del hvor der spørges til mulighederne for stævnings-drift eller for ophævelse af fredskovspligten på matr.nr. 1441 Broager Ejerlav, Broager. Matriklen er ejet af Broager Menighedsråd.

Arealet omkring Broager Kirke er, for at sikre indsynet til Broager Kirke, fredet mod høj beplantning og bygninger. Fredningen er vedtaget d. 22. august 1940.

Skoven på matr.nr. 1441 Broager Ejerlav, Broager er plantet i starten af 1950'erne. Oprindeligt blev arealet tilplantet med gran, men efterhånden er der sket udskiftning til løv. Arealet er konstateret fredskovspligtigt den 22. august 1997. I afgørelsen om pålæggelse af fredskovspligt er der ikke bemærkninger om fredningen på arealet.

Ud fra Miljøstyrelsens arkivmateriale fremgår det, at Gråsten Skovdistrikt i 1997 og 1999 har været opmærksomme på de modstridende interesser ved fredningen og fredskovspligten. I begge tilfælde er der dog ikke gjort mere ved sagen, med henvisning til, at kommunen (amtet) ikke har haft et reelt ønske om at fælde skoven.

Broager Menighedsråd har fortsat et ønske om at bevare skoven, da det er den eneste bynære skov i Broager og derfor er velbesøgt. Broager Menighedsråd har derfor ansøgt Fredningsnævnet om lovliggende dispensation til bevaring af skoven. Fredningsnævnet har d.

23. april 2021 meddelt i en delafgørelse, at der skal redegøres for muligheden for beskæring eller fældning af de største træer.

Broager Menighedsråd har derfor udarbejdet en driftsplan for skoven. Denne indebærer at dele af skoven udlægges til lysåbent areal og krat samt, at de resterende dele af skoven drives som stævningskov. Den foreslåede arealfordeling er vist på nedenstående kort.

T.v. fremtidig arealanvendelse af fredskoven. T.h. delarealer i skoven, blå domineret af bøg, rød domineret af eg og avnbøg, gul varieret med ask, ahorn, fuglekirsebær, m.m. Ud-klip fra ansøgningsmateriale.

Broager Menighedsråd har oplyst, at dele af skoven er domineret af bøg, dele domineret af eg og avnbøg og den sidste del varieret med flere arter, herunder ask og ahorn. Af de nævnte arter, er særligt bøg ikke velegnet til stævningsdrift.

Broager Menighedsråd har ligeledes oplyst, at de forventer, at den foreslåede drift vil have karakter af plukhugst frem for stævning. Formålet med den ændrede drift er dog at undgå højtstammet skov, for at bevare indsynet til Broager Kirke.

Bilag IV-arter

Der er ikke registreret arter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV, i området.

Da der er tale om mellemaldrende løvskov, vurderer styrelsen, at der kan findes flagermus i fredskoven. Der er dog mange besøgende i skoven, og der er desuden tale om et lille skovareal, hvilket mindsker sandsynligheden for, at der findes flagermus.

Ophævelse af fredskovsplikten og efterfølgende ændring af driften på arealet vil derfor, efter Miljøstyrelsens vurdering, ikke medføre beskadigelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Natura 2000-område

Området er ikke udpeget til et Natura 2000-område, jævnfør habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet. Nærmeste Natura 2000-område er nr. 197, *Flensborg Fjord og Nybøl Nor*. Der er ca. 2 km til Natura 2000-området i både nord, øst og syd-vestlig retning.

Grundet afstanden til nærmeste Natura 2000-område skønnes det ikke, at dispensation fra fredskovsplikten vil indebære en forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller at medføre betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

Artsfredningsbekendtgørelsen

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at artsfredningsbekendtgørelsens bestemmelser for træfældning gælder for dig. Bestemmelserne har til formål at sikre at ingen beskyttede fugle eller flagermus forstyrres i yngletiden, indfanges eller slås ihjel. Det indebærer bl.a. at hule træer og træer med spættehuller kun må fældes i september og oktober måned.

Hvis der er forekomst af beskyttede fugle eller flagermus i træer, som ønskes fældet, skal der søges forudgående dispensation fra bestemmelserne artsfredningsbekendtgørelsen...

Begrundelse for afgørelsen

Efter skovlovens § 6, stk. 1, kan fredskovsplikten ophæves på et areal, som ønskes anvendt til andet formål, når særlige grunde taler for det.

Praksis for ophævelse af fredskovspligt er restriktiv. I praksis gives kun tilladelse til ophævelse af fredskovspligt på arealer, som ønskes anvendt til andet end skovdrift, hvis der ikke kan findes en placering uden for fredskov, og hvis hensynet til overordnede samfundsmæssige formål vejer tungere end hensynet til at bevare arealet som fredskov.

Der har været skov og fredskovspligt på arealet i en årrække uden nogen påtale fra fredningsnævnet, men da fredningsnævnet nu har meddelt, at de ikke er indstillet på at give dispensation til bevaring af skoven, ophæves fredskovsplikten. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at den fremtidige drift, der er foreslået for skoven, ikke vil kunne rummes inden for skovlovens rammer.

Desuden er det Miljøstyrelsens vurdering, at der i dette tilfælde er tale om, at skoven er konstateret fredskovspligtig ved en fejl. På tidspunktet for konstatering af fredskovsplikten var arealet fredet mod bl.a. tilplantning med skov.

På den baggrund finder Miljøstyrelsen, at fredskovsplikten kan ophæves på de angivne vilkår.
..."

Klagefristen vedrørende Miljøstyrelsens afgørelse er udløbet, uden at der er indkommet klager.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Ved afgørelse af, om et allerede etableret forhold kan lovliggøres, skal Fredningsnævnet vurdere, hvorvidt der ville være blevet dispenseret hertil, såfremt der var ansøgt herom på forhånd, eller om der i øvrigt er særlige forhold, som kan begrunde en efterfølgende dispensation.

Det er formålet med fredningen at sikre indsigten til og udsigten fra Broager Kirke.

Det er Fredningsnævnets vurdering efter besigtigelsen, at skoven med dens højde umuliggør indsigten til kirken på en meget stor strækning set fra nordvest og nord fra Brovej. Skoven ses ikke og er efter det oplyste ikke blevet plejet gennem årene, men er tidligere som grantræsbeplantning blevet anvendt til vintergrandækning. Skoven er nu mere løvtræspræget. Det vurderes, at en beskæring eller fældning af de største af træerne vil kunne være tilstrækkelig sammen med en oprydning til at genskabe indsigten til kirken, som den har været på fredningstidspunktet. Det forhold, at skoven har ligget på stedet i omkring 70 år, og skoven har en rekreativ betydning for området, findes ikke at kunne føre til et andet resultat. Det indgår i Fredningsnævnets vurdering, at der fortsat vil kunne skabes et rekreativt areal for området med stier også med beplantning og med et udseende, der ikke skærmer for indsigten og udsigten til kirken.

Fredningsnævnet kan på nedennævnte vilkår tiltræde den af Broager Menighedsråd foreslåede vedligeholdelsesplan, der indebærer, at dele af skoven udlægges til lysåbent areal og krat samt, at de resterende dele af skoven drives som stævningsskov.

Efter en samlet vurdering meddeles der derfor lovliggørende dispensation til skoven efter naturbeskyttelseslovens § 50. stk. 1, på vilkår og under forudsætning af,

at vedligeholdelsesplanen forelægges for Sønderborg Kommune med henblik på en vurdering af vedligeholdelsesplanens virkninger på miljøet (VVM).

at Sønderborg Kommunes eventuelle krav i anledning af vurderingen efterleves,

at der - hvis der er forekomst af beskyttede fugle eller flagermus i træer, som ønskes fældet - skal søges forudgående dispensation fra bestemmelserne i artsfredningsbekendtgørelsen.

at omlægning af arealet mod nordvest skal implementeres senest i vinteren 2023/24 og

at omlægningen til stævningsskov skal ske over en 5-10-årig periode, med mindre der ud fra et fagligt synspunkt kan forsvares at implementere planen inden for en kortere periode.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget.

Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 4. december 2021

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Broager Sogns Menighedsråd, 9004@sogn.dk

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsraadet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsraadet.dk

Sønderborg Provsti, soenderborg.provsti@km.dk

Haderslev Stift, kmhad@km.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.nr.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

19. november 2024
FN SJS 90/2024

FN SJS 90/2024: Ansøgning om dispensation til etablering af ladestander inden for fredningen af Broager Kirkes omgivelser

Fredningsnævnet har den 21. oktober 2024 modtaget en ansøgning fra Haderslev Stift på vegne af Broager Sogns Menighedsråd om dispensation til etablering af en ladestander på parkeringspladsen ved Broager Kirke – nærmere bestemt på matr.nr. 143, Broager Ejerlav, Broager, beliggende Kirkegade 16A, 6310 Broager – inden for fredningen af Broager Kirkes omgivelser.

Fredningsnævnets formand har i medfør af bekendtgørelse om forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens oplysninger

Baggrunden for ansøgningen skal findes i reglerne i bekendtgørelse nr. 181 af 5. marts 2020 om forberedelse til og etablering af ladestander i forbindelse med bygninger (ladestanderbekendtgørelsen), som stiller krav om, at der senest den 1. januar 2025 skal være etableret en ladestander i tilknytning til kirkens parkeringsplads.

Kirkedigtet vil ikke blive påvirket i forbindelse med etableringen.

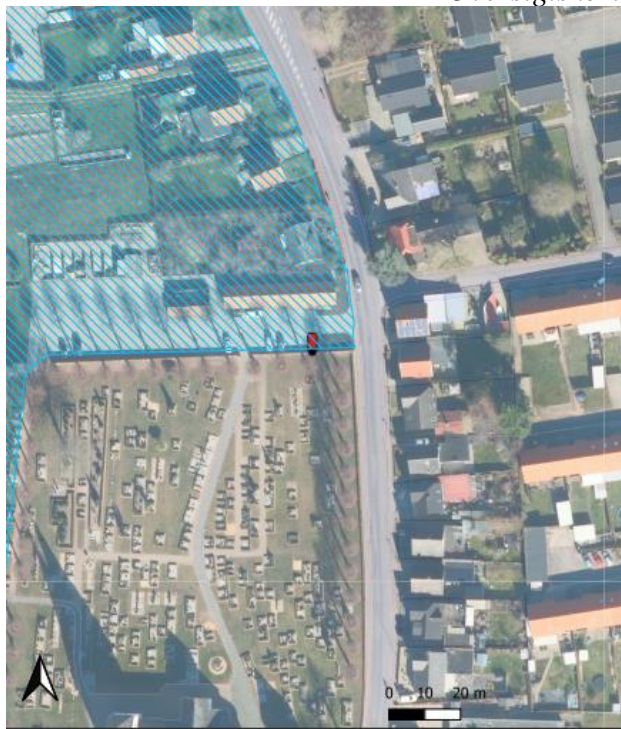
Det er ikke oplyst, om der vil skulle fældes træer eller fjernes anden vegetation i forbindelse med projektet til eventuel skade for beskyttede arter m.v.

Både Haderslev Stift og Den Kgl. Bygningsinspektør har godkendt det ansøgte.

Der er ansøgt om dispensation for perioden 1. januar 2025 til den 31. december 2034.

På billederne nedenfor ses den ønskede placering nordøst for kirken samt de nærmere specifikationer på ladestanderen:

Oversigtskort

Signaturforklaring

- 2009 Fredede områder
- Ladestanderbås
- Ladestandere

Note:

1 x 11 kW ladestander

Projekt							
Haderslev Stift - Udbud af ladestandere							
Adresse: Kirkegade 16 A						Projektnummer	
Provsti: Sønderborg						22003550	
						Målforhold	Rev.
						1:1000	-
Dato	Projektleder	Projekteret	Tegnet	Kontrol	Godkendt	Tegn. nr.	
15.06.2023	LBEN	BELY	BELY	TQVA	LBEN	-	
WSP Danmark A/S						Tlf: 87 38 61 66	
Sønderhøj 8 DK - 8260 Viby J							

Visualisering

Specifikationer på ladestanderen

EDRI DK Infrastructure – Ladestandere

22 kW ladestandere - Garo LS4 22 kW: Fristående AC ladestander med 2 separate udtag

Den fritstående ladestander med 2 separate udtag, GARO LS4, er en pålidelig og effektiv opladningsløsning. Med sit holdbare aluminiums chassis og kraftfulde udtag er den dimensioneret til at kunne klare hård brug. Sikkerhed er en prioritet, og derfor er ladestanderen udstyret med en indbygget sikringsgruppe og RCD (residual current device), der beskytter mod strømsvigt og sikrer, at opladningen foregår sikkert og pålideligt.

En af fordelene ved denne ladestander, er dens nemme og omkostningseffektive udvidelsesmuligheder. Der kan let tilføjes flere ladestandere til lokationen for fremtidig udvidelse. Ladestanderen leveres uden fastmonteret TYPE2 ladekabel. Dette giver fleksibilitet til, at tilpasse opladningen til forskellige køretøjer.

Ladestanderen og betalingssystemet er fysisk udformet således, at personer med nedsat funktionsevne, herunder kørestolsbrugere, egenhændigt kan anvende ladestanderen.

Ladestanderen leveres i neutrale farver, som fremstår som en integreret del af det omkringliggende miljø.

Til højre ses en standardmodel i aluminiumsfarve, hvor E.ON Drives logo fremgår.

- Aluminiums chassis med kraftige udtag – dimensioneret til hård brug og dermed en yderst robust ladeløsning.
- Laderen kan levere en udgangseffekt på 22 kW, fordelt med minimum 11 kW på hvert af de to ladeudtag.
- men med alle 22 kW til det ene udtag, når kun det ene tages i brug.
- Indbygget sikringsgruppe og RCD
- Nem udvidelse af lokationen og er dermed fremtidssikret.
- Uden fastmonteret TYPE2 ladekabel
- Vægt: 24,5 kg
- Bredde: 375 mm Dybde: 208 mm Højde: 1.400
- Diode under topdæksel der indikerer ladestatus - Grøn: Ledig, Blå: I brug, Rød: Fejl
- Hvidt nedadrettet lys der oplyser instruktioner. Lyset, oplever vi, mindsker påkørsler
- Kabel sættes i på 1100mm og RFID læser er på 1200 mm

Den omhandlede matrikel er omfattet af en såkaldt Exner-fredning – tinglyst på ejendommen den 20. januar 1952. Formålet med fredningen er at sikre indsigten til og udsigten fra Broager Kirke. Fredningen har følgende indhold:

”Arealerne fredes mod bebyggelse af enhver art og mod høj beplantning og andre foranstaltninger, der kan virke skæmmende over for omgivelserne eller hindrende for udsigten til Broager Kirke.”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Ved brev af 30. oktober 2024 har fredningsnævnet anmodet Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slots- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet Sønderborg, Sønderborg Provsti, Haderslev Stift og Broager Sogns Menighedsråd om bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist til den 14. november 2024.

Der er ikke modtaget bemærkninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde (Natura 2000), hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 3, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier (såkaldte bilag IV-arter).

Formålet med fredningen er at sikre indsigten til og udsigten fra Broager Kirke.

Fredningsnævnet finder ikke, at det ansøgte som følge af den ønskede placering på en i forvejen etableret parkeringsplads sammenholdt med ladestanderens relativt neutrale udseende og begrænsede omfang i øvrigt kan siges at være i direkte strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet finder heller ikke, at det ansøgte vil fremstå skæmmende på omgivelserne omkring kirken i en sådan grad, at der bør meddeles afslag.

Fredningsnævnet har desuden tillagt det vægt, at det ved lov er besluttet, at der skal etableres en ladestander i tilknytning til kirkens parkeringsplads.

På denne baggrund, og idet det ansøgte heller ikke kan antages at ville påvirke udpegningsgrundlaget for beskyttede Natura 2000-områder og beskyttede bilag IV-arter negativt, meddeler fredningsnævnet dispensation til det ansøgte, dog på følgende vilkår:

- at der ikke i forbindelse med etableringen af det ansøgte skal fældes træer eller fjernes anden vegetation.

Den meddelte dispensation udløber den 31. december 2034.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens

udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevarerklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevarerklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevarerklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevarerklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevarerklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevarerklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 19. november 2024

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, by-landskab@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk

Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, planer@msj.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet Sønderborg, birger.soenderjylland@friluftstraadet.dk

Sønderborg Provsti, soenderborg.provsti@km.dk

Haderslev Stift, kmhad@km.dk, mahl@km.dk

Broager Sogns Menighedsråd, 9004@sogn.dk